De iusticia & sctitate belli per Iuliũ pontificẽ secũdũ in scismaticos & tirãnos pr̃imoniũ Petri inuadẽtes indicti allegatiões.

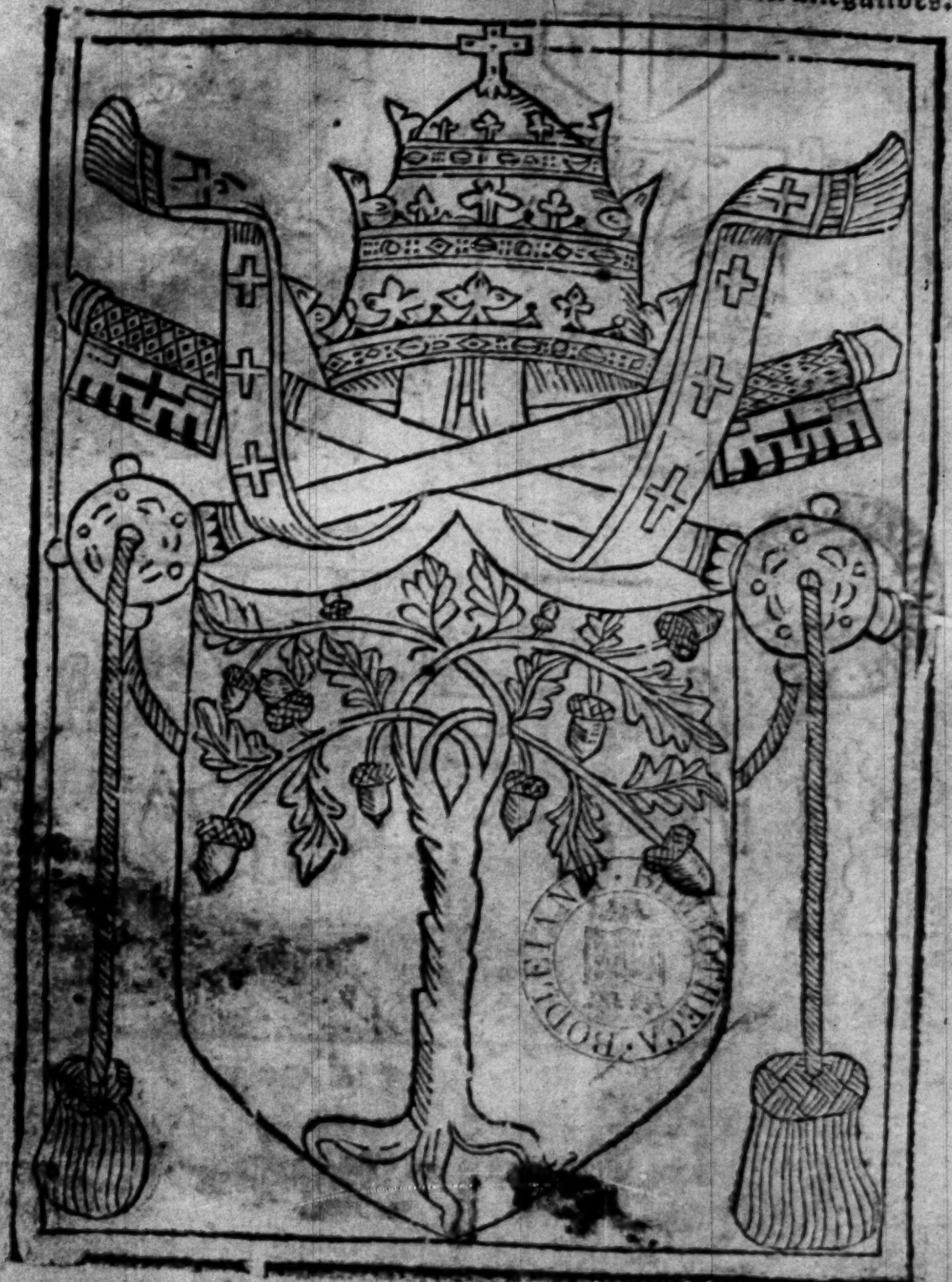

Arch. Bodl. A. II. 151.

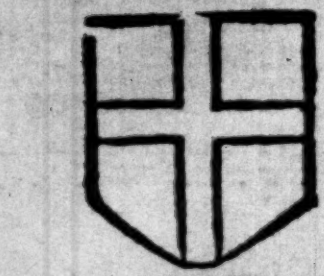

BIBLIOTHECA · BODLEIANA · OXON

QVoniam pacis & belli vt inquit sapiens vtrumq; tps existit. De pace vero semper dicere sanctitatis officiū est/ de bello quidē necessitatis periculū/puta qñ nauicula Petri ꝓ cellis & fluctibus concutitur / cūq; ꝓ rebellionē et inobediētiam in ecclesia christi graue scisma & tunice christi incōsutilis sectio exoritur quod a malignātibus acriter & malicioſe defenditur/ cumq; idolum ac antipapa in destructionē chri stiane religionis erigitur / cū patrimoniū Petri diripitur/cū gens vel ciuitas vindicare negligit quod improbe agitur/aut reddere quod ꝓ iniu riam aufertur/qñ trāsitus innocuus denegatur cum criminosi/sciſmatici:excōicati/& sacrilegi/ ad vnitatē eccl'ię aliter nō reuocantur/cūq; vita hoim/parentes/liberi/ bona/vrbes/ et domicilia flamma & ferro deuastātur/ qñ incestus/stupra/raptus/& adulteria sine spe emēdatiōis cōmittūtur in his et in nōnullis alijs casibus bellū iustū indicit ꝓut inferius auctoritatibus & exēplis ostēdere conabimur. Quocirca modernoꝝ tpm grauissima calamitas & hoim malignātiū qui bella volūt & pacē spernūt crudelis acrimonia/nos de bello iusto paucas ī hoc ocio colligere allegatiōes excitauerūt. Quas reuerēdissime dñationis dunelmensis presulis moderni in pri=

mis/ac alioꝝ catholicoꝝ interpretum ſacroſan
ctę romanę eccleſię filioꝝ fideliū correctioni &
iudicio ꝑ omnia ſummittimus palã ꝓteſtantes
in preſentibus allegationibus nos nil aliud te=
nere aut affirmare q̃ quod ſancta mater eccleſia
& fides orthodoxa approbat & affirmat: necnō
ſiquid quod vltro nō intendimus inter allegan=
dū contra veritatẽ & determinationẽ ſanctę ma
tris eccleſię temere aut faciliter dixerimus hoc
nunc reuocamus & correctioni vt ſupra humili
ter ſummittimus. Cūctis etiã quos ſicuti fama
eſt & res ipa demōſtrat reꝝ iniq̃ geſtarū acerba
recitatio carpe videat benigne ſupplicãtes/qua
tinus nō pugillari aut ſcriptoris calamo ſed reꝝ
geſtarū acrimonie enarrationū taliū culpam &
cauſam incuciant: deū rogantes vt precedentiū
malignãtiū pericula: & maloꝝ alioꝝ exẽpla mo
dernos hoies rebelles: ſciſmaticos: excōicatos &
alios ſceleratos a malicijs & iniqtatibus deſiſte
re admoueant: ne oꝑs deus q̃ ſicuti ſacre pagine
exemplis: & antiquoꝝ experientia inferius pate
bit tarditatem penarū grauitate ſupplicij con=
penſat/non deſiſtentes grauiſſime corripiat.

Bellū q̃d. ET quia de bello dicturi ſumus in primis
cōſideramus q̃ bellū eſt hoſtilis defen=
ſio ꝓpter quã arma mouent totū tꝑs quo hoies

in militia exiſtūt cōplectēs. Inquit enī Titus liuius populū romanū nullo bello multis tñ prelijs fuiſſe deuictū intellígēdo bellū ꝑ toto tēpore milítię/preliū vero pro ſingulari congreſſione ſeu certamine. Et dicitur bellum a bono non per antifraſim vt quibuſdam videt/nam boni gratia olim ad propulſandam iniuriā pacemq; parandam bellum ſuſceptum fuit ſicuti allegationibus inferius plenius patebit. Ad bella iuſta vti vult ſanctus Tho. quem ſanctus Antoninus ī tertia ꝑte ſummę titulo. iiij. c. ij. ante ꝙ refert/et ſequitur tria requirūtur: quoꝝ primū vt ipſe inquit eſt iuſta cauſa: vt ſcilícet illi contra quos bellum agit aliqua culpa meruerunt/quia ſcilícet punire neglexerint quod ab eis improbe factum eſt/vel reddere quod per iniuriā ablatum eſt: quod genus belli ſine dubitatione iuſtum eſt quod deus imperat/apud quem nō eſt iiquitas et nouit quod cuiq; fieri debeat: hęc ipſe Antonínus allegando Augu. ī libro. lxxx. trium queſtionum quod eſt in queſtione decima ſuper Ioſue et ponitur in canone. xxiij. q. ij c. dñs. Et ita ſanctus Antoninus vult q̄ in caſibus per eum nominatis cauſa belli erit iuſta: ſcilicet ratione culpe illorum contra quos bellum geritur: vt quia negligūt punire quod ab eis im

Bellum dicit a bono.

¶ Tria ad bella iuſta requiruntur.

Iuſta cā.

Auguſti.

Iuſti belli diuerſe ſūt cauſe. Antonin⁹.

probe factũ est: vel reddere quod ꝑ iiuriã ablatũ est. Concordat Aug. de quo in dict. c. dñs dicens. Iusta bella solẽt diffiniri. id est dici que vlciscuntur iniurias: et addendo dicit sic gens vel ciuitas plectenda est que vel vindicare neglexit quod a suis improbe factũ est: vel reddere quod per iniuriã ablatum est/in quo bello ductor exercitus vel ipse populus non tam auctor belli q̃ minister dei iudicandus est. Idem August. pro ut. xxiij. q. j. in c. Apud veros apparet inquit/ꝙ apud veros dei cultores bella illa sunt pacifica que nõ cupiditate aut crudelitate: sed pacis studio geruntur: vt mali coherceantur/et boni sub leuẽtur. Addens eadem. q in c. Noli/ꝙ bellum propterea geritur vt pax acquiratur. Cum premissis concordat sctũs Isidorus Ethio. li. xviij. c. primo in principio dicens. ꝙ bellum iustum est quod ex edicto geriť de rebus repetẽdis/aut ꝓpulsandorũ hostiũ causa. Allegat Tulliũ de re publica dicentẽ: ꝙ illa bella iiusta sunt: q̃ sine causa suscepta sunt/nã extra vlciscendi iniuriã aut propulsandorum hostium causa bellum iustum nullum geri potest/quasi diceret/vlciscendi et hostiũ ꝓpulsandoꝝ causa bellũ iuste geritur. Sanctus Tho. in cõmentario Boetij de consolat. li. iiij. et metro. iiij. in fine dicit: ꝙ ipsa phi

Augusti.

Isidorus.

Bellum iustũ permittitur.

Tullius.

Sanctus Thomas.

losophia licentiam bellandi nō excludit/addēs
q̄ bellum iustum conceditur: et ideo geritur vt
qui cōtra iusticiam agunt ad iusticiam reducan
tur. Et ita ex premissis gerendi belli plures sunt
iuste cause. Vna scilicet generalis que est pro in
iuria vlciscēda. Alie speciales puta quādo quis
negligit vindicare quod improbe factū est/vel
reddere quod per iniuriam ablatū est. Item vt
mali coherceantur/et boni subleuētur: necnon
vt pax acquiratur: et vt qui contra iusticiā agūt
ad iusticiam reduci queāt/istis vt memoratum
est ex causis secundū sanctos patres bellum iu
ste geritur. Alie etiam a scribentibus sparsim in
sacris litteris reperiuntur cause: ideoq̄ illas pre
terire nō decreuimus: licet ad premissas causas
sint reducibiles: considerantes q̄ a principalio=
ribus et dignioribus sicuti scribentes faciunt in
choandum est/iuxta notata in l. argētarius. S.
edita. ff. de eden. iunctis notatis in c. sedes apo=
stolica de rescriptis: propterea de causis eccle=
siarum/presertim sancte sedis apostolice videli
cet/quis pro ecclesia/et in causis eius/necnō in
quibus causis bellum indicere et gerere seu geri
et indici iubere iuste posset in primis animad=
uertamus. Pro cuius aperta declaratione do=
ctrinā sancti Antonini in summa parte iij. titu

Causarum epilogus.

A dignio=ribus inci piendū est

Antonius

Papa iuste mouet bellum.

lo. iiij. c. ii. S. iii. consideramus dicentis. q̃ papa iuste mouet bellum cõtra imperatorem scismaticum hereticum/aut alias iura et libertatem ecclesiarum vsurpantem. Additq̃ q̃ tunc omnes papam in huiusmodi bello adiuuare tenentur et vasalli imperatoris per papam absolui possunt a iuramento fidelitatis vel declarari illo iuramento non teneri. Allegat c. nos sanctorũ. xv

Papa soluit vasallos a iuramento.

Johãnes de platea.

q. vi. Istud recitat: et sequitur Iohannes de platea in l. vnic. C. Vt armorum vsus in prima colum. vers. Item quero li. xi. dicens: q̃ si papa mouet bellum contra Imperatorem scismaticum/ hereticum vel alias vsurpantem iura et libertates ecclesię licitum est bellum et omnes fideles tunc tenentur iuuare papam/et papa potest absoluere vasallos impatoris a iuramẽto fidelitatis. Allegat vt supra c. nos sanctorum et c. iuratos. xv. q. vi. addẽs q̃ impator tenetur dare subsidium pape ad debellandum hostes. Pro isto allegat Aug. scribentem ad Bonifacium de quo xxiii. q. iii. c. Maximianus vbi patet q̃ maximianus episcopus vt iquit Aug. bene et iuste fecit quando contra hostes ecclesię tam sui vlciscendi causa q̃ tuendę ecclesię auxiliũ petiit. Addẽs q̃ si auxilium petere pretermisisset non fuisset laudanda eius pacientia/ sed negligẽtia culpan

Impator tenetur defendere papam.

Episcop' p tuitione persone et defensione ecclesie auxiliũ petit

da. Sanctus Paulus vt ibi inquit Aug. consiliū
conspiratorū tribuno prodidit ne cuius secure
cōduceretur milites armatos habere humiliter
rogauit. Intēdit ac intelligit doctor allegando
c. predictum q̄ cum hoc licet episcopo fortius li
cebit pontifici. Iason et alii seculariū litterarum
interpretes in l. ex hoc iure. ff. de iust. & iur. cō=
cludūt/ bellum illud esse iustum quod papa ho
stibus infert. Bellū inquit panor. in c. sicut el. iii
de iureiur in. iii. colum. Vers Nunc restat/ pro
prium et impropriū dicitur. Propriū quidē: qñ
auctoritate iuris seu principis superiorē nō re=
cognoscētis vt est Impator: & maxime papa in
dicitur. Allegat hostiēsem &. xxiii. q. ii. c. primo
& l. Hostes. ff. de capt. & postli. ac l. hostes. ff. de
verbo sig. papa inquit: nulli subest ca. Licet de
elect. c. nouit de iudi. c. cūcta p̄ mundū. ix. q. iii.
propterea ait q̄ ex causa pōt indicere bellū con
tra xp̄ianos laicos allegat c. p̄ humani de homi
ci. li. vi. vbi ratiōe delicti papa exponit bona laī=
cor̄ diripiēda ip̄os laicos vt vult dn̄icus diffidā
do q̄tenus ab aliis licite offēdant̄/ p̄ qno vt ip̄e
inquit facit c. licet de peni. in. vi. Cōcordat glo.
in c. excoīcamus de here. in. S. catholici sup ver
bo accinxerint: dicens q̄ auctoritate eccl'ię bel=
lum fieri pōt cōtra inimicos eccl'ię et cōtra illos

Iason. Bellum inductū a papa iustum Panor.

Propriū impropriū dicit bellū

Papa nulli subest.

Auctoritate eccle belluz indicit

qui eccleſiã impugnãt: quã glo. itelligimus ꝓce
dere licet crucis chriſti inimici: puta turci aut ſa
raceni nõ exiſtãt: cũ in ea ponitur hęc copula et
Virtus copule eſt poni inter diuerſa. cuius virtus eſt poni inter diuerſa/dicunt nimi
rũ & concludũt in. ꝯ. predicto ſacroꝝ canonũ in
Papa idicit bellum terp̃tes: ꝙ papa põt indicere bellum cõtra laicũ
chriſtianũ ꝓpter crimẽ eccleſiaſticũ ac vaſallos
illius abſoluere a iuramẽto fidelitatis & totum
Papa exponit prędia laicoꝝ in predam ꝓpt crimẽ territoriũ ſuũ exponere aliis occupandũ: necnõ
dare illum dñm criminoſum vt impune ab aliis
poſſit inuadi. Allegant c. pro humani ſuperius
memorat concordat Iohannes Andre poſt ho=
ſti in dict. c. ꝓ humani colum. iiii. dicẽs ꝙ ptãs
eccliaſtica exponit etiã bona tpalia notorie de
Papa iuuat imperatorem. linquentiũ & inobedientiũ diripiẽda. Subdunt
ꝙ ꝙ ſi imperator impugnetur ſeu ſi aliq̃ ciuitas
impatori fiat rebellis papa iuuabit impatorem
Innoc. indicẽdo bellũ cõtra illos/cõcordat Innoc. in c.
licet de foro cõp. & c. duo ſũt. xcvi. di. multo ra=
tionabilibus papa idicere poterit bellũ cõtra re
Brixenſis belles ſuos et hoſtes ſedis aplicę. Brixenſis nã=
ꝙ in ſuo reportorio i verbo papa dicit: ꝙ impe=
Acceptio gladij per impatorẽ. rator accipit gladiũ de altari Petri euaginatũ ꝓ
manus pape in defenſionem dei eccleſię diuini=
tus ordinatum prout ipſe affirmat in pontifi=
cali Romano ordinatum exiſtit/ quod vt puta=

mus factum est vt imperator ad mandatum pa
pe bella mouētis gladium manibus arripere et
ecclesiam defendere teneatur. Pro quo pulchre
facit textus in c Adrianus le. secūdo. lxiij. dist.
vbi patet / quia Desiderius Longobardorum
rex Italiā bellis infestabat. Adrianus pontifex
vir sanctitate et doctrina insignis Karolum ma
gnum francoꝝ regē ad defendēdum res eccl'ię:
et infestationē Desiderij repellendam aduoca-
uit. vbi glo. in verbo defendendas apte conclu-
dit: ꝙ principes seculi tenētur defendere res ec-
clesię. De istis Adriano & Karolo loquit tex. in
c. hortatu. xxiij. q. viij. dicens ꝙ hortatu Adria
ni Karolus rex bellū contra Longobardos susce
pit / latius tamē in vita dicti Adriani ꝑ platinā
bergonēsem et Antoninū res ipsa apparet / pri
cipes seculi vt inquit Isidorus. xxiij. q. v. ad hoc
sunt instituti a deo vt ecclesiasticā disciplinam
defendant c. principes / hostibus et inimicis ec-
clesię resistant / scismaticos et excōicatos publi-
ca potestate comprimant. xxiij. q. v. c. de liguri
bus / quod sinon fecerint apud deum reddituri
sunt rationē / zelari debent prīcipes vitas sacer
dotū et bella intestina q̄ scismatici faciūt cōpe-
scere / vt Gregorius i tertio libro registri c. vii.
ad quendam Genandiū scribens inquit: dicēs,

Imperator tenetur defendere ecclesiam.

Principes seculi tenētur defendere ecclesiam.

Gregor.

Scitote autē excellentissime fili si victorias que ritis si de cōmisse vobis prouincie securitate tra ctatis nihil vobis magis aliud ad hoc proficere q̄ zelari sacerdotū vitas et intestina eccl'iarum q̄tum possibile est bella compescere. Dicit ideo q̄ Iohēs papa. xxiii. q. v. c. administratores q̄ si administratores seculariū dignitatū q ad eccl'ia rum tuitionē/viduarū et pupillorꝝ protectionē rapatiumq̄ refrenationē constituti sunt/quoti ens ab episcopis et ecclesiasticis viris conuenti sunt eorūq̄ querimonias attentius audiāt et se cundū q̄ necessitas expetierit absq̄ negligētia examinent et diligenti studio corrigant q̄ si in uenti fuerint negligentes post secundā & tertiā monitionē omni se nouerint cōione vsq̄ ad cō dignam satiffactionē esse priuatos. Leo igitur papa quartus magna sctitate & docttrina pre ditus propterea Francorum exercitū vt contra inimicos ecclesię christi viriliter pugnare debe ret hortatus est/promittēs q̄ si quis ꝓpter hoc moriatur q̄ non penā sed celelestia premia con sequetur vti. xxiii. q. viii. in c. omni timore aper te liquet Dictus nāq̄ sanctus vir aduersus ho stes proficiscens copias auxiliares cōuocat ora tionemq̄ ad deū in hec verba habuit. Deus cu ius dextra beatū Petrū ambulantē in fluctibus

Principes ecclesiā nō defenden tes moniti coione pri uati pñt.

Indulgen tia conces sa defendē tibus eccle siam.

Oratio leo nis pape.

ne mergeretur erexit:et coapostolum eius Pau-
lū tertio naufragantē de profundo pellagi libe
rauit:exaudi propicius et concede vt amborum
meritis horum fidelium tuorum brachia cōtra
inimicos ecclesię tuę sanctę dimicātia omnipo-
tenti dextra tua corroborentur & conualescant
vt triumpho recepto nomen sanctum tuum in
cunctis gentibus glorioſum appareat:oratione
dicta factoq; signo crucis pugnādi copiam fe-
cit/et populus ita alacriter pugnam iniuit acsi
victoriam certam sibi propositam videret. Tan
dem post longum et acre certamen hostes supe
rantur fugantur q;. Multis in hoc prelio interfe
ctis/similem indulgētiam exercitui francorum
in auxilium ecclesię vt credimus venientium.

Leo papa pugnandi coptā fecit

Nicholaus pontifex concessit dicens/oīm vrm
nosce volumus charitatem / quoniam quisquis
quod nō optantes dicimus in hoc belli certami
ne fideliter mortuus fuerit regna illi celestia mi
nime negabuntur.xxiij.q.v.c.omnium vestrū.

Alia idulgētia consimilis.

Antoninus in .iij.parte cronice tit.xxj.c.v.§.de
cimo ostendit q; Iohannes papa vigesimus se-
cundus Ludouicum imperatorē Philippi regis
francię filium excōmunicauit & deposuit ꝑ eo
q; Medialonensibus cōtra eccl'iam fauebat cru-
cem predicans et plenariam indulgentiam con

tra eũ bellantibus concedẽs pro premissis scili-
cet ꝑ ptãte pape circa bella indicenda facit tex.
Nicholai pape de quo.xv.q.vj.c.auctoritatem
vbi ꝑ ecclię treuerẽtis recuperãdis rebus & ꝑ os
sessiõibus papa archiepo clericis & fautoribus
ecclię mandat/vt spũali & materiali gladio tã-
diu malignos illos/eorũq; fautores insequant/
quousq; cũ itegritate possessiones vel quecũq;
res ecclesiastice/hoc facto vel quocũq; pacto di
repte seu distracte reuocẽtur/ & ita vt ibi patet
nõ solũ cõtra malignos sed etiã cõtra eoꝝ fauto
res ꝑ repetẽdis ecclesię possessionibus & rebus
mãdato pape a clericis bellũ indicit. Ideoq; Leo
quartus scribẽs Ludouico Augusto ita ait. Igi-
tur cũ sepe aduersa a saracenorũ ptibus perue-
niũt nũcia/quidã in Romanũ portũ saracenos
clam furtiueq; venturos esse dicebant/pro quo
nr̃m precipimus cõgregari ppl'm maritimumq;
ad litus descẽdere decreuimus/& egressi sumus
Romã.xxiij.q.viij.c.igitur. Addẽs in c.sequen
ti ꝙ nunq̃ ab aliquibus/nr̃os hoies sinimus op
primi: sed si necessitas vlla incurrerit presentia-
liter vindicamus: quia nr̃i gregis in oibus vlto-
res esse debemus. Sanctus itaq; Gregorius mi-
lites ad bellũ misit ipsos cõtra hostes ecclię stre
nue pugnare exhortãs.xxiij.q.viij.c. vt pridẽ.

Mandat papa clericis vt materiali gladio contra raptores rer̃ ecclesiasticarũ vtantur.

Pro recuperandis ecclie possessionib9/ mandato pape bellum indicere pñt clerici.

Papa personalit̃ ad bella proficiscitur.

Indi vt hiſtoricis placet mãdato ſacerdotũ mortem appeterũt: dicẽtes ita deꝰ ſuoꝝ iubere reſponſa Nec mirandũ eſſe putamus q̃ cõtra tirãnos qui eccleſiaꝝ poſſeſſiones p̃ſertim p̃imoniũ Petri inuadũt/predia & terras diripiũt: vrbes/ciuitates: & loca deuaſtãt: papa bellũ mouet & indicit ac moueri & idici p̃cipit auxiliũ & defenſionẽ a catholicis regibus p eorũdẽ recup̃atione poſtulans & requirẽs cũ oẽs hmõi maligni ſacrilegi et criminoſi nequiſſimi exiſtunt vti in nonnullis ſanctorum traditionibus aperte liquet/ſicuti. xvij.q.iiij.quaſi per totum cum ſuis concordantijs apparet: hoc crimẽ ſacrilegij ſecundum ſtatuta ſacroꝝ princicipum Archadij & honorij publicum eſt capitale ſententia vindicandum l. ſiquis in hoc genus. C. de epi. et cle. canoniſata xvii.q.iiii. in c. ſiquis ſuadente. S. qui autem. Inuadẽs autem predia & res eccleſię contractans & illa ſua aut alterius auctoritate poſſidens deum ad irã prouocat et niſi ſe correxerint anathemate fieri debet. xii q.ii.c. Indigne et c. predia. Iude enim proditori ſacrilegus cõparatur, xxiii q.iii, c. quid ergo. Infames enim ſunt qui predia eccleſiaſtica a quocũq; rege ſeu ſeculari principe ſuſceperit vel inuaſerit aut cõſenſu eorum tenuerit iuxta text. ca. attendendum. xvii. q. iii.

Religioſorum.

Qui p̃dia eccleſiarũ diripiũt ſacrilegium cõmittunt

Sacrilegium crimẽ eſt publicum.

P̃redia eccleſie inuadẽs ad irã dei p̃uocat.

Sacrileg⁹ comparat Jude p̃ditori.

iuncto textu in c. quicũq;/cũ eoꝝ cõcordantijs xij.q.ij. De hoc sacrilegio nõ est q vt putamus questionẽ faciet ꝓpterea de illo plura dicere nõ decreuimus/concludentes et pro indubitato habentes papam licite posse contra ipsos sacrilegos inuasores et detẽtores possessionum & prediorum ecclesię bella indicere & preliantibus indulgentias plenarie remissionis gratiose concedere. Nã ꝓ saluandis rebus ecclesię clericis permissum est arma capere & ꝑcutere/iuxta textũ in c. olim: sicut de resti. spoliat. iũctis notatis ĩ c. significasti el. ij. de homi. prelatus nimirum: vt omnes affirmant iurisdictionẽ habens: pro iuribus ecclesię põt licite arma mouere et bellum indicere/ac bello interesse et bellantes hortari ad pugnã/dicendo percutite & capite: sicuti inquiunt habetur. xv. q. vj. c. auctoritatẽ: & c. nos sanctorũ. xxiij. q. viii. omni timore: & c. hortamur cum similibus/hec Innoc. & canoniste ĩ c. olim superius allegato et c. sicut el. iij. de iureiur̃. concordat Paulus de castro concilio mihi ducentesimo nonagesimo septimo dicens ꝙ guerre quę mouentur ꝓ defensa iuste & sine superioris auctoritate indici possunt cum defensa de iure naturali sit permissa. ff. de iusti. & iure. l. vt vim/tñ guerre que mouentur ad offensam quando au-

Clericis permittitur arma mouere.

Prelatus potest bello interesse et arma mouere.

Innocen.

Paulus de castro.

ctoritate ſuperioris indicuntur ꝓ recuperatione rerum licite & permiſſe exiſtũt. Allegat l. extat. ff. ꝙ metus cauſa: & l. nullus. C. de iudei: nec non c. primũ. xxiii. q. ii. Innoc. in c. olim de reſti. ſpo. ſuper glo. que incipit quãdo hoc licuit/propterea p̃poſitus in c. ius gẽtiũ prima di. colũ. ij verſ. Nota ex textu dicit ꝙ bella reſpectu forme et modi indicendi & dirigendi ſunt de iure gentium iuxta l. ex hoc iure. ff. de iuſt. & iur̃. licet reſpectu finis ſcilicet vt pax inde ſequatur/ac reſpectu auctoritatis et ptãtis indicendi dici poſſunt de iure diuino. Allegat ſanctũ Aug. qui ad quẽdam Bonifacium ſcripſit: de quo. xxiij. q. i. c. Noli dicẽs. Noli exiſtimare neminem deo placere poſſe qui armis bellicis miniſtrat. In his enim erat ſanctus Dauid cui dñs tam magnũ perhibuit teſtimoniũ. In his etiam plurimi illius temporis iuſti. In his enim fuit ſanctus ille Centurio. Manichei tamẽ vt Aug. eadem cã & q. in c. quid culpat teſtatur reprehenderũt bella eo ꝙ homines in illis perierunt. Aug. illis reſpondẽs inquit ꝙ reprehẽdere bella propter morituros timidorum eſt non religioſorum/ addens ꝙ nocendi cupiditas: & vlciſcẽdi crudelitas: ac dñandi voluptas in bellis reprehẽdi debent / milites tamẽ propter huiuſmodi vicia/hoc eſt propter

Prepoſit.

Bella ſũt iuris diuini ⁊ gẽtiũ.

Deo placet qui in bellis militat.

Reprehenderũt manichei bellum.

Manicheis reſpondet Aug.

Duci bello reprehẽduntur.

nocēdi cupiditatē/vlciſcēdi crudelitatē:& dñan di voluptatē punienda/deo ſiue aliquo legitti= mo impio iubente:hoc eſt auctoritate iuris:aut ſupioris edicto/bella ip̄a geri ſuſcipiunt/quod auctoritate Iohannis q̄ milites ab armis dece= dere nō iubet:& auctoritate xp̄i qui ceſari mo= uet tributa reddi:eo q̄ ꝓpter bella neceſſaria ce ſar militi ſtipendiū prebet fieri poſſe oſtendit. Nam vt ipſe epiſtola. v. carta. iii. colū. i. inquit/ Si xp̄iana diſciplina oia bella culparet:hoc po= tius militibus cōſiliū ſalutis petētibus in euan= gelio diceret vt abiicerēt arma et ſeſe militię om nino ſubtraherent/dictū eſt autē eis neminem concuſſeritis/nnlli calumniam feceritis: ſufficit vobis ſtipendiū vr̄m quibus vt inquit ibi Aug. propriū ſtipendium ſufficere precepit:militare vtiq̄ nō ꝓhibuit. Idem Aug. in ſermonibus de verbis dñi ſermone. xix. in pricipio inquit q̄ mi litare peccatū non eſt. Sed propter predam mi= litare peccatum eſt. Addens q̄ prouidētia qua= dam militantibus ſtipendia ſunt conſtituta ne dum ſumptus queritur preda graſſetur. Con= cordat Grego. vti ex regiſtro libro. xii. c. xxiiij. patet vbi militiam laudās dicit. Summa militię laus inter alia bona merita hęc eſt obediētiam ſanctę reipublicę exhibere: quod ſibi vtile impe

Qualiter licitum eſt bellare.

Militare chriſtꝰ nō prohibuit

ratum fuit obtemperare exhortans tribunum ad custodiam ciuitatis deputatum vigilantiam prebere: quod non faceret si militare non liceret immo vt appet preter obediētiā militię alia bona merita existunt. Vnde cū Bonifacius comes affrice ꝓcurator beatissimi pris Augustini obseruator precipuus cū quodā Iohanne tiranno pluria bella habuisset lras in hec verba ad aug. cōsignauit: sicuti ipse Aug. epla. cxciij. testatur dicens: venerabili sancto patri Augustino epo Bonifacius/ graue nobis est bellū: inimicus mucrone nra pectora pulsat rauca tubicina terrifica tuba/ puto ꝙ sidera terreat hostium clamor immanis adest/ sed his non terremur nouimus ista hodie: ergo venerande christi sacerdos pete deum vt iacula nostra in hostes dirigat et seipsi trucident mutua cede. Augustinus vero bonifacio respondens ait: dilectissimo & spectabili viro Bonifacio Aug. episcopus/ graui de pugna conq̄ris dubites nolo: vtile tibi tuisq; dabo cōsiliū arripite manibus arma: oro aures pulset auctoris: quia qñ pugnaꝫ deus aptis oculis spectat & partē quā inspicit iustā sibi dat palmam Arripite non dixisset sanctus Augustinus arma manibus si militare neq̄ esset/ omnes namq; affirmant papam contra gentiles qui terram

Bonifacij epistola.

Respōsio Augustini

Papa contra pfidos bellum indicit. Bartho.

sanctam occupant & christianos cōtumelijs afficiūt bellum iuste indicere posse vti bartho. apte in l. i. C. de paganis ostēdit dicens: ꝙ ecclesia indicit bellum contra saracenos detinentes terram ꝓmissionis a deo abrahee & filijs eius: hoc est vt inquit christianis ꝓmissam: qui secundū apostolum filij abrahee sunt. Necnō ecclesia indicit bellum cōtra turchos cum aliquid contendunt turbulentum & iuri contrarium/ quia nō permittunt nos ire ad saracenos. Ideoꝙ inquit ecclesia contra illos bellum indicit. Istud palam affirmat Innocē. in c. Quod super de voto/ glo. post tex. iūctis omnibus scribētibus in c. excōicamus ī. S. catholici de heret. textus ī c. dispar. xxiij. q. viii. iunctis superius allegatis premissā

Oldrad⁹.

sentētiam sequitur/ & affirmat dominus Oldradus conci. mihi. lxxii. dicens ꝙ nulli venit in dubium quin istud bellum sit licitum: et ideo sancta ecclesia et predicatores nostri semper approbauerunt istam guerram indicendo: & hortando reges ad istam guerram concedēdo eis multa subsidia spiritualia et temporalia. Salua correctione & reformatiōe vt supra. Existimamus ꝙ iniqui christiani qui religionē orthodoxā in in lauacro susceperunt/ qui obedientiā & homagium per iusiurādum et corporale sacramētum

preſtiterunt inobedientes rebelles & contuma
ces effecti grauius peccant q̃ aut turci aut ſara=
ceni faciũt/precipue apoſtate/ſciſmatici/excõi=
cati/heretici: & eorum fautores cuiuſmodi ſunt
qui dñm noſtrum papam chriſti vicariũ perſe=
quuntur ipſum bellis & preliis/famoſis libellis
ac blaſſemiis et contumeliis afficientes/chriſti
hereditatem & patrimonium Petri diripientes
obedientiam & fidelitatem denegãtes/idolum
in eccleſia chriſti cõtra omnem religionem eri=
gere laborantes/cedes xp̃ianoꝝ etiã in ſanctua
riis horribiles ꝓcurantes/innocentes & mulie
res in ſacris templis abſq; aliquo dei timore ſeu
vl' aſanctuarii reuerentia aut miſericordia qua
cũq; laniantes et trucidantes religioſos & cleri=
cos etiam ad cornua altariũ crudeliſſime interfi
cientes: ſtupra/inceſtus/adulteria/raptus/ho=
micidia/furta/ſpoliationes omni poſtpoſita ve
recundia perpetrantes/vrbes ciuitates & domi
cilia predia & poſſeſſiones: etiã ſacreſanctę ro=
manę eccleſię ferro et foco vaſtantes illa vi & ar
mis contra prohibitionẽ mandatum et volun=
ratem vicarii chriſti detinentes et occupantes/
nũciis et oratoribus romanę eccleſię iniurias et
contumelias irrogãtes/catholicos principes et
bonos chriſtianos bellis et iniuriis afficientes:

Conditio=
nes ma li=
gnantium

et iter ſanctum cõtra crucis chriſti inimicos impedientes/necnon grauiſſimum ſciſma in chriſtiana eccleſia ſuſcitantes & nonnulla alia ſceleraſ/peccata:iniquitates et maleficia facientes et fieri mandantes & procurantes:iſti vt ſupra dictum eſt peiores ſunt turchis/aut ſaracenis. Nam chriſtiani qui religionem catholicam ſuſceperunt qui ad obedientiam et fidelitatem ob ſeruandam iureiurando obligantur ſceleſtius agunt & grauius peccant q̃ infideles/magis inquit dominus panor. in c. q̃ ſuper de voto in. ij colum. parum ante finem: delinquũt qui fidem ſemel agnouerunt q̃ infideles. Allegat c. vergẽtis de hereti. ceteris paribus: vt inquiunt canoniſte in minori peccato eſt infidelis non agnoſcẽdo fidem q̃ chriſtianus qui poſt agnitam retroceſſit. Iuxta illud:turpius eijcitur q̃ non admittitur hoſpes:de quo in c. quẽadmodũ de iureiu. Proiſto aperte facit doctrina Augu. in libro de baptiſmo:de quo. i. q. i. c. nõne: oſtendẽs q̃ iudei qui legem habuerunt ſcriptam:necnon predicatores & miracula peiores fuerunt ſodomitis & gentilibus qui legem ſolum habuerunt naturalem. Iſtud aperte oſtendit Hieronimus de quo. xxiiij. q. i c. Non afferamus affirmãs q̃ crimen ſciſmatis grauius peccatum eſt q̃ idola-

panor.

Fideles apoſtotando peius ſunt pagans.

Auguſti.

trię aut combuſtionis. Libri Hieremie concor-
dat Auguſtinus epiſtola. clxxi. parum ante fi-
nem dicens. Si traditio codicū ſcelerata eſt quā
deus in Regem/qui Hieremie librum incendit
morte publica condemnauit q̄to ſceleratius eſt
ſacrilegium ſciſmatis: cuius auctores aperta ter
ra viuos abſorbuit. et epiſtola cēteſima ſeptua-
geſima ſecunda in principio ad quendam Criſ-
pinum ſcribendo ait: procul dubio te non fugit
prioris populi temporibuſq; idolatrię ſacrile-
gium fuiſſe commiſſum: & a rege contemptore
librum propheticum incenſum: quo vtroq; cri-
mine malum non puniretur attrocius niſi gra-
uius penderetur. Profecto enim recordaris/
quemadmodum ſciſmatis auctores viuos dehi
ſcens terra ſorbuerit et eos qui conſenſerant ce
lo irruens ignis abſumpſerit: ſic nec fabricatū/
nec adoratum idolum/nec ſacer liber exuſtus
meruit iudicari quod fit vt putamus quia ſciſ-
matici fidem quam agnouerunt violant facit c.
quanto de diuor. cum ibi notatis: hanc ſenten-
tiam affirmat Oldradus cōcilio mihi. lxii. in. ii.
colum. in fine dicēs. q; qui ſciſma ſuſcitāt peio-
res ſunt ſaracenis. Nam minus malum eſt viam
dñi nō agnoſcere q̄ poſt agnitam retroire c. qui-
dam de apoſta. ī fine. Grauius inquit Vrbanus

Old: ad⁹.

papa.xii.q.i.c.scimus puniuntur qui votū fece=
runt aut fidē perceperūt et votū non perfecerūt
aut in malis vitā finierūt q̄ illi qui sine voto aut
fide mortui sunt.ii.Petri.ii. apostolus diuersi=
mode ostēdit q̄ heretici grauius puniunt q̄ de=
Lyra. mones secundū expositionē magistri Lyre.sup
verbo magis:nā grauius est fidē susceptā corrū
pere vel negare quod faciūt heretici quā nō su=
sceptā quod faciūt iudei et pagani. Ex quo inq̄
scismatici idolū et ātipapā erigere laborāt et cō
tra sacrosctām sedē aplicā manifeste insurgunt
xpi vicariū psequētes et obediētiā debitā pti=
naciter denegāt scisma grauissimū iter christia
nos suscitantes sectas:vt inquit apostolus pdi=
tionis introducere nō metuētes / hii inq̄ in cor=
ruptiōe sua pibunt/recipiētes mercedē iiusticie
Inter he= hoc est penam debitā sue malitie.Inter heresim
resim & scis eni et scisma:vt inquit hiero.in epla ad galatas
ma dra. hec est dra:nā heresis peruersum dogma habet
scisma decessionē ab eccla.Et licet in principio
aliqua ex parte scisma ab heresi intelligi potest
diuersum/nullū scisma est nisi sibi aliquā here=
sim confingat vt recte ab eccla recessisse videa
Hiero. tur. Hec Hiero.et ponit in canone.xxiiii.q.iii.c
inter heresim dicit ibi cōmentator q̄ sicut here
Augusti. sis ita scisma ledit eccleslā. Aug.epla.clxiiii co=

lum.ij.ad quẽdam ẽmeritũ ſcribẽs ait. Neq; enĩ vobis obijcimus niſi ſciſmatis crimẽ quã etiam hereſim male perſeuerando feciſtis qualiter vero ſciſmatici tunicã xpi inconſutilis nequiter & dãnabiliter diuidere laborant: oſtẽdit Hieronimus.xxiiij.q.j.in c.qm̃: de ipſis itaq; loquit Augu.in ſermonibus ad fratres in heremo ſermone.lv.dicẽs.q; q; apl'o nõ obedit contradicit euãgelio/papa vt ipſe eodẽ libro ſermone.xxxviij. teſtat apoſtolicus eſt & verus xpi vicarius: cui aſſentit ſanctus Thomas in cathena aurea ſup euangelio quod in feſto diuor̃ Petri & Pauli in eccleſia legit ſuper illo tibi dabo claues. Math. xvj.dicẽs q; chriſtus Petrũ principalem apoſtolorum ideoq; conſtituit vt eccleſia vnũ haberet principalem vicariũ ad quẽ diuerſa membra recurrerent ſi forte inter ſe diſſentirẽt. Nam vt inquit ſi diuerſa mẽbra eſſent in eccleſia vnitatis vinculũ rũpereť. Quocirca Aug.in epl'a. xlviij. carta quinta reprobauit Vincentiũ pro eo q; in eccleſia voluit plures habere paſtores dicens q; vnus eſt paſtor & vnus eſt grex: nec obſtat vt inquit: q̃uis donatiſte in ſacramẽtis cũ catholicis conueniunt ex quo in ſpũ vnitatis q̃tũ ad vnitatem paſtoris nobiſcũ nõ ſunt. Vnitas eccl'ię vt inquit ſanctus Thomas prima corinth.ix. ſup

Papa apoſtolic⁹ eſt.

Sanctus Thomas.

In eccl'ia vn⁹ eſt vicari⁹ principalis.

Auguſti.

Vnitas eccleſie indiuiſibilis.

Sanctus Thomas.

illo idipsū sapere diuidi non debet: et ideo vt in quiunt theologi & canonistę tunica christi diuinitus indiuisa remansit. Iohannis. xix. et. xvi. q. viii. c. sicut iunctis notatis in c. licet: de elect. cum glo. in verbo vestis quod vt putamus cōsiderauit Aug. in sermonibus ad frēs i heremo dicendo. ꝙ qui catholicam non tenet vnitatem vni viro non seruat fidem. Vnitas enim ecclesię vt voluit apostolus ad epheseos quarto in vnitate domini/vnitate fidei: & baptismatis consistit. deutrono. sexto scribitur. ꝙ dominus deus vester vnus est. Et Zacharie. xv. propheta inquit: in die illo erit dominus vnus: & nomen eius vnū. Vbi Hugo de vienna dicit ꝙ ex quo apud christianos vna est ecclesia apud eos vnus debet esse domimus & non plures domini eo ꝙ ex pluralitate dominorum scisma prouenit. Nonne inquit propheta Malachi. secundo. Deus vnus creauit nos/vnus fecit vtrumq; scilicet masculum et feminā. Nobis idcirco inquit apostolus. j corinth. viij. in veritate fidei existentibus: vnus est pater/vnus est dominus. Propter ea christus vti Ioh. x. patet dixit/fiet vnum ouile et vnus pastor significans secundū Lyr. & hugonem de vienna ꝙ in ecclesia militante ex iudeis & gentibus collecta: vnum debet esse ouile &

Unitas ecclesie i quibus consistit.

Hugo.

Apud xpianos vnus est pastor.

Unus est ecclesie pastor & vngrer.

vnus paſtor. Nã vt Hugo inquit chriſtus hmõi verba dicendo intellexit q̃ ſub vno paſtore erit totus ille grex. Cõcordat Criſoſto. quẽ ſanctus Thomas in cathena aurea in appoſtilla euãgelij dñicę ſecunde poſt paſca refert dicens: q̃ xp̃s dũ dixit fiet vnũ ouile & vnus paſtor futurã eorum prenunciauit vnionem/a cuius vnione vt idem Criſoſto. teſtat q̃ cũq̃ ſeip̃m ſegregauerit nec viculis peccatorũ abſoluí: nec ianuã regni celeſtis ingredi poterit. xxiiij. q. i. c. quícumq̃.

Quocirca ſanctus Auguſtinus epiſtola centeſima quadrageſina ſecũda carta. ii. colũ. i. dicit q̃ ſiquis ab hac catholica eccl'ia fuerit ſepatus q̃tũ libet laudabiliter ſe viuere exiſtimet hoc ſolo ſcelere q̃ a xp̃i vnitate diſiunctus eſt vitã non habet: ſed ira dei manet ſuper illo/tales nimirũ ſciſmatici ſunt et excommunicati exiſtunt ex eo q̃ contra eccleſiam romanam aperte agunt / Idolum et antipapam cõtra xp̃ianam religionẽ erigũt: & ſciſma grauiſſimũ i eccl'ia ſuſcitãt: p̃dia et poſſeſſiones eccleſię diripiũt ac vi & armis auxiliis tirannorum potentum ea occupant / priuilegia/iura/et libertates ſanctę ſedis apoſtolicę violenter auferunt & auferri ab alijs faciũt quo circa heretici ſunt vt apte oñdit textus in c. oẽs. xxij. diſt. q̃tum vero inquit Ciprianus ſine ſpe-

sint & perditionē sibi maximā de indignatione dei acquirāt qui scisma faciūt scriptura in libris regū declarat ostendēs nonnulla sacre scriptu= re pulchra exempla. sicut. vij. q. i. c. deniq; appa ret. Propterea omnipotens deus iusto suo iudi cio nisi cito se correxerint in scismaticos et eorū fautores grauiter vindicabit. Scismatici nāq; ꝑ publicas ptātes vi et armis cōprimēdi sunt. xxiii q. v. c. nō nos cū suis similibus / ipsi enī excōica= tione & anathemate notandi sunt / dignitate & bn̄ficio & omnibus suis tꝑalibus carere: & exi= lio ꝑpetuo condēnari debent: necnō eoꝝ fauto res eisdē penis & censuris innodati existūt ꝓut sparsim in sacris canonibus diuinitus ordinatū reperit̄ / ꝓ quo iūctis q̄ superius induximus fa= cit textus. xxiii. q. i. c. didicimus. Vnde cū scisma tici vt suꝑius dictū est peiores sunt infidelibus et penis grauioribus secundū traditionē patrū castigant̄ et ꝙ neminē latet vt diximus quī pa= pa contra infideles et crucis christi inimicos iu= stissime bella indicit ac arma mouet: & ad ipsa bella vadit: ac principes catholicos ad hmōi bel la cōuocat: & eos ad bellandū cū indulgētia ple narie remissionis hortat̄. Eadē saltim ratiōe pa= pa poterit cōtra memoratos scismaticos hereti cos excōicatos & eorum fautores ac defensores

eorum: pari modo bella indicere/sicut sanctus Antoninus/Iohannes de platea vbi supra:& catholici doctores in c.excõicamus de heret.apte affirmãt & testant dicentes:q papa potest indicere bellum contra xpianos propter crimen ecclesiasticum cõtra imperatorẽ xpianũ scismaticũ vel hereticũ iura & libertatẽ eccl'ię vsurpantem ipsos quatenus ab aliis sine peccato offendantur diffidãdo predia & terras eorũ direptionibus & prede exponẽdo:& vasallos a iuramento fidelitatis absoluẽdo vel iuramẽto hmõi nõ ligari declarando. Pro quo facit textus in c.pro humani de homi.& c.felicis:de pen.li.vi.c.auctoritatẽ:cũ c.sequẽti.xv.q.vj.c.omni timore:c.oim vrm:c.igit:c.hortatu: supius allegat. c.circũcelliones.xxiij.q.v.c.excõicatorꝝ:c.quis enim eadẽ causa.q.vi.&.xxiij.q.iiij.c. clericis:cũ c.sequẽti. Istud considerans preclarus sacrorꝝ canonum interpres dñs Panor.in predict c.excõicamus:in.ij.colũ.vers.Nota in vers.catholici parificat crucesignatos ad exterminationẽ hereticorꝝ:& illos qui in subsidiũ terrę sanctę iter accipiunt inquiẽs q eisdẽ priuilegiis gaudẽt presertim remissione pene & culpe:quare cũ illi qui cõtra hereticos & qui contra saracenos vadũt parificant:ita vt videt potestas & auctoritas ire iu

bendi par esse debet: q̃ tenus sicut papa precipit & indicit cõtra ifideles: ita poterit p̃cipere & indicere contra hereticos: cum nullus alius priui legiũ plenarie remissiõis cõcedere põt. Istud affirmat magnus theologus dñs Raymũdus in sũma li. ij. c. de sagittariis dicens. q̃ balistarii et sagittarii p̃nt exercere illã artẽ mortiferã in bello cõtra paganos & fidei nr̃ę p̃secutores: ac cõtra xp̃ianos: cũ in iusto bello non refert an qs apte aut ex insidiis pugnet. xxiij. q. ij. c. dñs. xp̃iani nã q̃ vt iq̃t aug. cõtra hereticos ecclesiã dei p̃sequẽtes vindictam recte petunt: xxiij. q. iij. c. nostri: Grego. li. iij. [illegible] ri. c. xxxv. affirmat se de hereticoꝝ vltione magis letificare q̃ de excessu contristari. Et sanctus vrbanus. xxiij. q. v. c. excõicatoꝝ dicit q̃ non putat eos esse homicidas quos aduersus excommunicatos zelo catholice matris ecclesię ardentes aliquos eorum trucidasse contigerit. Imperator namq̃ in autentico vt liberti de cetero aureo. c. hęc & similiter collat. vi inquit: suscepimus bella pro recta ad deum religione & subiectorum libertate. Sanctus insup Gregorius contra criminosos bella aperte fieri iubet dicens q̃ quos precepta ad emendationẽ non inducunt pestis belli interimat. xxiij. q. iiij. c. siquos: qui vt in c. proximo liquet plurimũ cõ

Interficiens excõicatos.

mendauit quẽdam Genandiũ q̃ rei publice cau
ſa bella gerebat: & q̃ quedã p̃imonia beati Pe=
tri cultoribus nudata habitatoribus reſtauraſ=
ſet: cũ vt inquit Lyr. eccẽs. iii. ſup̃ illo: tẽpus eſt
belli & tp̃s eſt occidẽdi qñ pax hẽri nõ põt con=
tra aduerſarios iuſticie & hoſtes rei publice tp̃s
eſt belli et tp̃s occidẽdi. Licet ex p̃miſſis ſufficiẽ
ter mõſtratũ ẽ papã p̃ terris eccl'ię & p̃imonio
Petri repetẽdis licite poſſe bella indicere & prin
cipes xp̃ianos in auxiliũ aduocare: quos ſi eccle
ſiam vt tenent nõ opitulent cõmunione priua=
tos diſcernere: & ipſos excõicare: necnõ dignita
te ſiqua prefulgeãt priuare poterit: vti apte di=
uerſis auctoritatibus oñdit glo. in c. vergentis
de here, addẽs q̃ papa p̃pterea trãſtulit ip̃eriũ
de loco ad locũ: quia imp̃atores nõ defendebãt
eccl'iam: tñ vt qui de ptãte pape titubãt putan=
tes illũ cõtra xp̃ianos bellum nõ debere idicere
aut p̃ntialiter bello nõ itereſſe: vnã hiſtoriã ſcili
cet gregorii pape. vi. pluria bella p̃ rep̃ eccl'ię &
poſſeſſionũ repetitione ſuo tpe gerẽtis exitũ ſe
cũdũ ſcti antonini traditionẽ i cro. p̃te. ii. ti. xvi.
c. i. §. xix. aiaduertãt. Ille vt inquit Antoninus
ab vita deceſſurus plures aduocauit cardinales
qui ipſum Gregorium quia multarum cedium
cõſcius fuit indignum iudicabant vt in eccleſia

Tps belli
et occidẽdi

pricipis aplorꝫ sepeliri deberet dicẽtes ꝙ multo rũ hoim mortibus pontificale fedauit officiũ.

Quo audito Gregorius spũ recollecto toruisqꝫ luminibus minax: hãc ad illos oronẽ feciſſe dicitur/ si i vobis vel ſcintilla humane rationis vel ſcintilla diuine auctoritatis tã precipiti ſuaſione nõ cõueniretis pontificẽ vrm: q q̃tũ vixi primoniũ meũ in vra cõmoda effudi: & famã ꝓ vra liberatione neglexi: & ſi alii que preſcinditis at temptaſſent par erat vos eis obſiſtere et opiniones ſultorꝫ interpretationibus melioribus delinire. Cui queſo theſaurizaui? forſitã mihi: aut theſauros anteceſſorꝫ meorꝫ habebã qui cuiuſlibet auaricię ſufficerẽt: quibus ſalutẽ: quibus reſtitui libertatẽ: referetꝫ quidẽ mihi/ at adorabor a populo: & libere q̃ volebam actitabã applaudebaṫ mihi totis votis has laudes/ hos applauſus abſtulit mihi vrę tenuitatis intuitus: ad vos flexi animũ & ſeuerius agendũ exiſtimaui fortunaꝫ vraꝫ titulos impius predo occupauerat vos inopẽ vitam agebatis illi de oblationibus veſtris precioſa ſerica mercabantur/ vos popularí & diſſuto amictu oculos mouebatis meos/ Itaqꝫ cum hoc nequirem pati: bellum aliis indixi vt damno ciuium emerẽ gloriam clericorꝫ. Sed vt modo experior in ingratos collata beneficia

Bellũ indixit.

perdidí:nam morientem patrem fílíi de ſepultu
ra exagítant: communem mortalium domum
mihí negabítís:non arcetut ab introitu eccleſię
meritrícula/non vſurarius:non latro:& vos pa=
pam ingredí prohíbetís/quapropter fílíi tam
prerupte audacię penitētiam agite:ſtulte enim
et amare locutí eſtís/ſed ne ſola me vínci aucto
rítate putetís et rationē accipite/omnis actus
hominū ſecundū rationē examinari debet vt eo
vergat facti iudicium: vnde proceſſit faciendi
conſílium: vt enim veritas dicit. Si oculus tu=
us fuerit ſímplex:totum corpus tuum lucídum
erit:crebro míſerabílís interpellauit egenus vt
eius leuarem ínopiam ego futurorꝝ inſcius non
abnuí ſolum: ſed multa pecunía onuſtum dimí
ſi diſcedēs ílle latronem offendit qui vidēs eum
pecuniam portantem claua quam ferebat per=
cuſſum occidit. Nūquid inde iudicandus ſum?
quí peregrino dederam vnde mortem incurrit/
In legíbus eccleſíaſticis et forenſibus idem fa=
ctum laudatur & punitur díuerſis reſpectibus.
Animaduertitur ín latroneꝝ hominem occidit
ín occulto:probatur ín mílite ꝙ fuderit hoſtem
bello. Itaꝙ homicidium ín íſto laudabíle ín íllo
vituperabile. Laudatus eſt olim predeceſſor nr
Adrianus predicande memorie ꝙ inueſtituras

Actus ho=
minum et
aminatur

Idē factū
laudatur
et punitur

Occidere i
bello lau=
dabile eſt.

eccl'iaꝝ cōcessit Karolo magno ita vt nullus ele=
ctus cōsecraret̄ ab ep̄o nisi prius a rege anulo et
baculo īsigneret̄: erat eni Karoli animus īnictus
ad auaritiā: nec facile q̄s tūc iuenisset aditū: nisi
q̄s ītrasset ꝑ ostiū. Preterea tot terrarū ītersticia
req̄ri neq̄bat sedes apl'ica vt vnicuiq̄ electo as=
sensū accomodaret dū esset ꝓpe rex q̄ nihil nisi
ꝑ auaritiā disponeret: tūc oīa regū palatia lux⁹
& ābitus occupauit: q̄re merito spōsa xp̄i liber
tatē suā asseuerat ne illā tirann⁹ ambiciosi vsur
pari ꝓstituat/laudat̄ ī nr̄i secl'i pōtificib⁹ q̄ has
donatiōes pōtificibus abstulerūt. Certe nō est
ep̄i officiū vt cōmitti preliū iubeat/ceterū expe
ctat ad munus ep̄i vt si nafragiū inocētię vide=
at manu occurrat & lingua. Ezechiel sacerdotes
accusat q̄ nō steterūt ex aduerso: nec se opposu
erūt muꝝ vel clipeū ꝓ domo israel. Due sūt ꝑ=
sone ī eccl'ia ad resecanda vitia cōstitute. Vna q̄
exacuat eloquiū. Altera q̄ gladium portet. Ego
vt vos testes estis nō neglexi ꝑtes meas: q̄ spera
ui ꝓficere armaui linguam. Illum cui īterest gla
dio rem agere imperatorem. s. nūcio certificaui
occupatū se rescripsit vindelicoꝝ bello rogans
vt meis laboribus et suis expensis nō grauaret
latronum concioliabula deturbare si renuissem
quam excusationē deo offertē: latro occidit̄: cū

Ezechiel accusat sacerdotes

viderem cedes ciuiũ/damna peregrinoꝝ & dor
mitarẽ: quisquis parcit latroni inocentẽ occidit.
Sed obiicit nõ eẽ sacerdotis vt se cuiusq̃ cede cõ
maculet: veꝝ est: sed nõ se iquinat qui sontẽ pre
mens insontẽ liberat: imo bti qui custodiũt iudi
ciũ et faciũt iusticiam i oi tpe: sacerdotes fuerũt
amplissima laude famosi Phinees & Mathathi
as q i delinquẽtes manu sua vlti sũt: nã alter am
plex⁹ venereos pugiõe cõfodit alt imolantẽ ido
lis immolaticio cruori cõmiscuit. Zacharias sa=
cerdos thurificãtẽ regẽ de tẽplo expulit et ꝓcul
dubio nõ dubitasset occidere nisi illũ deus cede
re accelerasset p̃uenit ep̃alẽ manũ plaga dia vt il
lius cadauer depascerẽt lepra: cui⁹ animus vsur=
passet illicita: deturbat regis deuotio: & non de
turbat latronis cupido paꝝ ẽ ꝙ excuso etiã lau
dandũ est ꝙ egi ego. Cõtuli eni illis bñficiũ qui
bus videor itulisse exiciũ: penã minui dũ mortẽ
eis acceleraui: hec habui q̃ ꝓ me dicerẽ vt vr̃as as
sertiões euacuarẽ sed qm̃ meę & vr̃ę rõcinatiões
falli pñt diuio examini oia cõmittamus: corpus
meũ añcessoꝝ meoꝝ more cõpositũ añ ianuas
eccl̃ię sistite ianuę aũt seris & repagl̃is obfirmẽ
tur: si deus voluerit vt igrediar applaudatis mi=
raculo: sinmin⁹ de cadauere meo qcqd placuerit
agite: sicq; factũ est. Moxq; mortui cadauer an

te ianuas eccl'ię Petri bti: ſeris obclauſas poſitū eſt: quo facto turbo ingēs emiſſus diuinitus repagulorū obſtacula dirupit: et ipſas valuas repentino impetu patefactas cū magno fragore ad parietes impulit oēs q̨ aderāt miraculo ſtupefacti cū magna reuerētia corpus pontificis ſepulture tradiderūt. Hęc Antoninus. Et ſic non obſtat licet papa ſacerdotii prefulgeat dignitate: nā vt auctoritatibus et miraculo patet licite

Paſcalis papa ſcōs

bellū indicere pōt. Paſcalis papa. ii. copias ī gilbertū antipapā malorū oim caput mittit: ꝓpter quod Gilbertus ſubita morte interiit. Paſcalis poſtea ad arma ſe cōuertit et vrbes ab hoſtibus occupatas vi et armis recepit: vti platine bergonēſi et aliis placet: ꝓut in vita eius patet.

Martinꝰ papa. iiij.

Martinus. iiii. Impatorē et Petrū aragonēſem excōicauit et Petri regnū occupare volētibus in predā cōceſſit. Bellū etiā cōtra forliuianos ab eccleſia deficientes geſſit.

Honorius quartus.

Honorius. iiii. ſil'iter bellū cōtra Guidonē terras eccl'ię vexātes mouit: quē in breui ſupauit: et flaminie ꝓuinciā eccleſię reſtituit.

Johānes. xxij.

Iohēs. xxii. contra imperatorē Ludouicū Philippi Francorū regis filium crucē xp̄i ſil'iter predicauit.

Militare peccatum non eſt.

Et q̨ non obſtat ſacerdotii dignitas ꝓter experientiā miracl'i cōſideramus q̨ militare peccatū non eſt. Neq; q̨ bella ex iuſtis cauſis

et recta intẽtione indicere pape & clericis mandato & auctoritate pape seu p defensione rerũ ecclię: ppria auctoritate dũmodo iurisdictionẽ hñt sicut laicis iure diuino pmissũ est sicuti superius diuersis auctoritatibus clare ostensũ est: cõsiderãtes & p certo vt cũ scribẽtibus & doctoribus sentiamus hñtes q nedũ pñt indicere immo in iusto bello itereſſe et hoies ad pugnaudũ hortari ac pcutere dũmõ mors aut mutilatio a suis pcussiõibus nõ sequaꝫ absq; aliq; pena seu metu irregularitatis etiã licẽtia pape ad hoc nõ habita. Istud affirmãt doctores i c. clericũ l. di. dicẽtes: q clerici licite indicere pñt bellũ iustũ & in ppria pſona illuc ire et hortari ad pugnã vt se defendãt & hostes ipugnẽt ac eos supent. Allegant. xxiij. q. viii. c. omni timore: c. hortatu: & c. vt pridem c. auctoritatem c. olim: sicuti superius diximus. Panor. & canonista in c. petitio de homic. dicũt: q casu liciti belli clerici qui pugne intersunt si pcuciant & vulnerẽt p hoc irregulares nõ efficiunt si neq; mors neq; mutilatio ex pcussionibus sequaꝫ. Felinus in dicto c. petitio affirmãs pdicta: dicit q clericus de mãdato pape põt i ppria pſona bellũ idicere vl gerere: nec vlla effusio sãguinis aut mors ei imputabit: eo q irregularitates & phibitiões sunt de iure posi

Clerici intersunt bellis & bella indicunt.

Irregularitas est de iure positiuo.

tiuo cū q̄ papa pōt dispēsare. Cōcordat Ioh. de Ana. i c. significasti el. ij. & ibi etiā felinus i glo: fi. de homi. Innoc. quē lucernā iuris oēs noiant in c. ad audientiā eodem tit. in fine apte conclu dit. q̄ irregularitas est de iure positiuo addēdo in eadē colū. parū supius q̄ si quis cuicūq; cōsu= lat q̄ se exponat indubitate morti pro xp̄i fide/ aut pro statu eccl̄e sie non fit irregularis etiam si mors sequat cū ip̄e vt dixit in dicto c. ad audien tiā: & in c. nisi cū pridē: de renūc. papa cū oibus irregularitatibus dispensat eo q̄ ille irregulari= tates & pene earū sunt de iure positiuo. Cōcor= dat dn̄s Panor. in c. ego n. de iureiu. pax̄ ante fi. dicēs: q̄ clerici de licētia pape p̄nt vti armis etiā offensibilibus in bello iusto: hoc inquit clericis phibitū fuit ex sola ordinatione eccl̄ie. Allegat caldri: i c. petitio. Hostie. i c. sicut dignū. Innoc. in c. ad audiētiā de homici. & textū in c. is q̄ de sentē. exco. in. vj. Et idē abbas in c. clerici arma de vita & ho. cle. in pricipio secūde colū. Ip̄ealit q̄rēdo an papa possit dare clerico licētiā pugnā di i iusto bello sine metu irregularitatis apte cō cludit q̄ sic: rn̄dēdo ad illud quod opponit de da uid: & c. sicut dignū: dicēs q̄ illa & sil̄ia locū hn̄t q̄n bellū est iniustū: cui cōcordat felinus in c. ad audientiā in. ij. co. lū. et idē cōmēorat abbas in c.

Consulēs vt q̄s mor ti se expo= nat nō est irregularis

Clerici de licētia vtū tur armis.

petitio ſupius allegato: & ita patet q̄ clerici pre
ſertim p̄lati iuriſdictionē hn̄tes p̄ defenſiōe re-
rū eccl'ię ſua auctoritate bellum p̄n̄ indicere: &
arma mouere iuxta memorata i c. ſicut el .iii. de
iureiur. & c. olim: de reſti. ſpoli. necnon q̄ cleri-
ci de licentia pape poſſunt arma mouere & bel-
lis intereſſe ac percutere ſine metu irregularita
tis: etiam ſi mors aut mutilatio ſequatur: necnō
q̄ ſine mādato pape aut alterius poſſunt in bel
lo iuſto intereſſe & bellantibus aſſiſtere ac illos
ad pugnandum hortari: & ita non obſtat pape
ſacerdotium neq3 q̄ clerici ſunt ſacerdotes cum
pape ſpecialius pre ceteris hominibus bella in-
dicere liceat: cui omnes p̄rincipes & cūcti fideles
auxilium ferre tenen̄t. Q7uis nimirum vt puta
mus premiſſa omnibus illis qui de poteſtate pa
pe murmurant plene ſatiſfacerent: tamen p̄ pre
dictor3 confirmatione aliqua ſacre pagine pre-
ſentibus addere exempla vtiliter decreuimus /
conſiderantes in primis q̄ Moyſes & Aron/ac
nonnulli alij iuſti: qui bella hoſtibus indixerūt
ſacerdotij dignitate prefulſerunt. De Moyſe
quidem et Aron teſtatur propheta pſalmo no-
nageſimo octauo dicens. Moyſes & Aron in ſa
cerdotibus eius: vbi glo. Auguſtinus & alij af-
firmant q̄ Moyſes & Aron fuerunt ſacerdotes

Moyſes & Aron ſacer dotes erāt

quibus cõcordat ecclíaſtica auctoritas. xxij. di. c. ſacro ſancta iũcta glo. in verbo moyſes q̃ dícit q̃ licet moyſes et aron primi et ſũmi dicti ſũt ſacerdotes: tñ moyſes maior fuit aron ĩ adminiſtratione: licet quo ad cõſecrationẽ vt íquit ambo fuerũt pares. Egreſſis enĩ filijs íſrael de monte ſinay: lege data et erecto tabernacl'o dominus moyſey p̃cepit ppl'm ad bellũ numerare: dicẽs ei Tolle tu & aron ſummã vniuerſe cõgregatiõis: erũtq̃ vobiſcũ pricipes tribuũ ac domoꝝ ín cognatiõíbus ſuis. Numeri primo. In manu nãq̃ moyſey: vt ínq̃t textus nũerí. x. Populus exíuit ad bellũ: & nõ ſolum moyſes ductor fuit populi ad bellũ: ſedetiã íp̃e quẽdã egipciũ quia hebreũ p̃cuſſerat manu ꝓpria interfecit. exo. ij. et. xxiiij. q. iiij. c. nõ inferẽda: de penitẽ. di. ij. c. vt cognouerũt. q. opponit moyſes: et. xxiij. q. iiij. c. nimiũ. verſ. occiderũt cũ glo. Ip̃e moyſes ꝓpheta et ſacerdos dñí ꝓpter ídolatriã populi magnam de peccatorĩbus ſumpſit vindictã: dicens filiis leui quí ab íllo crímine ĩmunes fuerant ponat vnuſquiſq̃ gladiũ ſup̃ femur: ite ínquiẽs et redíte de porta vſq̃ ad portam p̃ mediũ caſtroꝝ et occidat vnuſquiſq̃ fratrẽ amicũ et ꝓximũ ſuũ: et ita ĩuxta mandatum moyſey fecerunt/quocírca dixit eís moyſes cõſecraſtis manus vr̃as vnuq̃ſq̃

Moyſes nũerauit populum ad bellum

Moyſes egipciuz ínterfecit.

Vltio ĩ ído latras.

in filio & ſuo zelo dei faciẽdo vindictã ſecũdũ interp̃tes: de q̃ exo. xxxij. & Greg. xx. moral. vti xlv. di. in c. diſciplina refert: hãc hiſtoriã inqt ibi textus cõmẽorat gregorius vt nobis oñdat q̃tenus in pctõres ſeueritatẽ & miam exẽplo moyſey & alioꝝ excercere debemus. Inſup ꝑ ppt pctã populi moyſes nũeri. xxv. mandauit vt cũctos principes ppli in patibulis ſuſpẽderẽt. Et phinees vt ibi patet hebreũ cũ madianita ſcelus facientẽ ambos gladio trãſſodit: ꝑ pterea oꝑs deus moyſey locutus fuit dicens. Ecce dedi ei pacẽ federis mei: & erit tã ipi q̃ ſemini illius pactũ ſacerdotij ſempiternũ. Quocirca ſiqui fuerit q̃ pape detrahũt ꝑ eo q̃ cõtra ſciſmaticos excõicatos et rebelles arma mouet: iſtas hiſtorias cũ charitate cõſiderẽt: preſerti q̃ in illis ꝑ crimine idolatrię tãta et tã magna eſt ſecuta vindicta tantaq̃ vindicibus reddita fuit gra: nã datũ fuit vni ꝑ interfectione duoꝝ pactũ federis & ſẽpiterni ſocerdotii: & reliq̃s dictũ q̃ manus ſuas in ſanguine frm et filioꝝ cõſecrauerũt: tex. vt dictũ eſt gregorij exẽplo moyſey & alioꝝ reliquit nobis documẽtũ: q̃tenus ſeueritatẽ et miam in pctõres exercere debemus: ſuſcitãtes enĩ ſciſma vt ſupius oſtẽſũ eſt grauius & ſceleſtius agũt ac in deũ magis peccãt q̃ idolatrę: cũ ſciſmatici grauio & acrius pu-

ꝑhinees laudatur.

niunt̄: vt testat̄ Hiero. xxiiij. q. i. c. nō afferam⁹ dicēs ꝙ idolatria gladio punita fuit/scisma hia tu terrę sepultis auctoribus viuis: & ceteris celesti igne cōsumptis penā recepit: & vt punitiōis ac vindictę dei facte cōtra scismaticos catholici qui ī hoc sctō bello arma arripiūt: aptius intelligant historiā nūeri. xvj. sepius legāt: vbi chore in populo seditionē cōtra moysen & aron cū cōsilio dathan & abiron: cū ducētis & quīquaginta ꝓceribus sinagogę mouebat intēdēs vt moyses ducatū: & aron sacerdotiū ꝑderent: quod cū audisset moyses locut⁹ est ad chore & oēm multitudinē sicut lr̄a oñdit mittēs vocare dathan et abiron: q dixerūt ꝙ venire noluerūt: q̄circa iratus fuit moyses: vindictā a deo vt videt̄ īprecās et locutus est populo dicens: si. s. chore dathan abiron: & alij cōsueta morte hoīm interierint et visitauerit eos plaga qua & ceteri visitari solent non misit me dñs: sinautē nouā rē fecerit dñs: vt aperiens terra os suū deglutiat eos & oīa q̄ ad illos ꝑtinēt: descēderitq; viuētes ī infernū scietis ꝙ blasfemauer̄t dñm: cōfestim vt cessauit loqui terra dirupta est sub pedibus eoꝝ: & aꝑiens os suū deuorabit illos cū tabernaculis suis: & vniuersa substantia eoꝝ/descenderuntq; viui in infernū: & perier̄t de medio multitudinis: et ignis

Chore Dathan: et ceteri miserrime interierunt.

egressus a dño interfecit chore & ducētes ac qui quaginta ꝓceres qui cū chore contra moysen et aron in thuribulis obtulerūt incēsum. Et ita iu sto dei iudicio scismatici rebelles & inobedien= tes grauissime & miraculose castigati sunt. Po= pulus postea die sequēti contra moysen & aron murmurauerunt dicētes: ꝙ interfecerūt populū dñi: cūq; oriret seditio & tumultꝰ incresseret moy ses & aron fugerunt ad tabernaculū federis: vbi dei auxilio ꝓtectione nubis tutati fuerūt vñ ira tus dñs cōtra ppl'm. xiiij. milia & septingentos absq; his q in seditiōe chore ꝓierūt morte ꝓcul sit. Vtinā q cōtra papā seditiōes & scisma susci= tāt: antipapā et idolū erigi laborātes q bella mo uēt/ predia & possessiones rapiunt/ scismaticos recipiūt: & eos sumptibus: pecunijs: & armato= rū copijs defendunt/ hanc dei oīpotentis debi= tā vltionē aīaduerterēt: necnō & illi q in papā ꝓ eo ꝙ cōtra hmōi scismaticos rebelles & inobediē tes: ac cōtra tirannos eorūq; fautores bella mo= uet: & ad bella hmōi principes catholicos: & fi= deles xp̄ianos cū cōcessione pctōꝝ plenarię in= dulgentię murmurant dicētes papā bella cōtra xp̄ianos mouere nō licere. Similiter legerent & fideliter cōsiderarent: dei enim et sanctoꝝ prio= ra exēpla nobis ostendunt quatenus seueritatē

Murmu= rantium vltio.

in pctōres exercere debeamus. Quocirca sctūs ciprianus quādā epl'am cōtra hereticos & hmōi malignātes scribēs historiā p̄dictoꝝ malignantiū & scismaticoꝝ ꝑditoꝝ cōmēorat: dicens ꝙ si q̄ eccl'iam violant ethnici & publicani habētur multomagis rebelles & hostes falsa altaria & illicita sacerdotia & sacrificia sacrilega fingentes inter ethnicos & publicanos necesse est vt cōputent̄ quos oēs cōstat a charitate & vnitate ecclesię catholicę recessisse/ ꝓhibēs ne sacramēta a talibus sumi debeāt ab aliis: inquiēs ꝙ q̄ hereticis et scismaticis patrocinant̄ censura diuina ī eoꝝ ꝓbant̄ faciore: & penis nō solū duces & actores sed etiā ꝑticipes destinari. i. q. i. c. siq̄s addēs ꝙ nisi se a cōione maloꝝ seꝑauerint ꝙ sicut illi qui a chore dathan & abiron se nō seꝑabant penas stati ꝓ īpia cōione soluerūt ip̄i etiā soluerēt. Idē ciprianus. vii. q. i. c. deniq̄: de quo supra īter alia historiā prefatā sil'iter recitauit scismaticoꝝ penas & scismaticis grauitatē oñdens: isto exēplo inquit sctūs p̄dictus. xxiiii q. i. c. didicimus ostēdit̄ & ꝓbat̄ obnoxios oēs culpę & penę futuros q̄ se scismaticis & cōtra p̄positos & sacerdotes ir religiosa temeritate miscuerūt: oēs enī illi inq̄t cū auctoribus supplicio cōiūgi debēt q̄ fuerunt eoꝝ pctis cōtamīati: propterea cōcludit ꝙ scis=

Scismaticoꝝ pena & fautorum culpa.

Non licet cōicare cū scismaticis

matici hmõi ſacrificii ptãtẽ penituscarẽt inquiens q̃ ergo apud eos merita circa deũ eſſe pñt: q̃bus ſupplicia diuinit⁹ irrogant̃: & ſic ſecũdũ eũ exẽplo chore dathan et abiron: nõ ſolũ ſciſmatici: ſed auctores eoꝝ ſili ſupplicio puniunt̃: ſepare propterea ſe dñt boni xp̃iani p̃ſertim catholici prĩcipes a ſocietate iſtoꝝ ſciſmaticoꝝ & fautoꝝ eorũdẽ: ac ad mãdatũ pape i hoc iuſto bello cõtra ilios arma arripe & publica ſua ptãte hmõi ſciſmaticos et tirãnos ip̃is fauẽtes vi & armis cõprimere. Nã vt inquit Criſoſt. ſup Mathe. omelia. xvii. quod ponit̃ i canone, xxiii. q. viii. c. occidit phinees hoiem et reputatũ eſt illi ad iuſticiã. Abraham nõ ſolũ homicida: ſed etiã parricida quod grauius eſt: effectus eſt deo magis placuit. Petrus vero geminũ fecit homicidiũ: fuit tñ opus ſpirituale quod factũ eſt. Cõcordat hieronimus ad quẽdã riparium ab eo querentẽ an peccatũ ſit punire criminoſos: vti eadẽ q. in. c. legi patet idẽ cum Criſoſto. in effectu ponẽs vbi exẽplũ pauli addidit q elimã magum viis dñi reſiſtentẽ eterna ſeueritate dãnauit: aſſerẽs q̃ cria punire nõ eſt crudelitas ſed pietas. Idẽ affirmat ſãctus ambro. ſicuti. xxiii. q. iiii. c. q̃ xp̃s appet op̃s nimirum de⁹: ſicuti exo. xvii. dicit̃. mãdauit filiis iſrael pugnare contra amelech: moyſes in-

Sciſmatici et eorum fautores ſimili ſupplitio puniũt

Punire criminoſos peccatum non eſt.

Josue fugauit amalech.

quit text9 Iosue dixit: elige viros & egressus pugna cõtra amalech: et ego stabo in vertice collis &c. fugauitq; Iosue amalech et ppl'm eius in ore gladij: ex eo enī q amalech ipugnauit ppl'o dei iratus fuit deus et dixit: delebo mẽoriã amalech sub celo: quod p saulẽ factũ fuit. j. reg. xv. tñ vt ibi patet saul agag regem amalechitis alijs deletis spe vt aiũt iterptes redẽptiõis vinũ reseruauit. Quocirca Samuel propheta et sacerdos dñi saulẽ reprehẽdit oñdẽs ei q deus abstulit ab eo ne sit rex. Ipm tñ agag samuel manibus ppriis in frustra concidit. Et ita exẽplo mẽorato patet q ops deus tirãnos et crios os q ppl'm suũ peculiarẽ: psertim ipsius vicariũ plequunt impunitos nõ relinquet: et ipsoz vindices a peccato sũt imunes/dũmõ ex iusta causa et auctoritate publica acrecta intẽtiõe hoc fecerit: vt apte oñdit grego. papa. xxiij. q. v. c. reos: in fine dicẽs q qui publica ptãte fũctus ipsius legis impio malos pimit: nec illius pcepti. s. non occides transgressor: nec alienus a celesti patria habet / q textus licet videat loqui i iudicibus: idẽ credimus esse in militibus: cũ vt inquit textus. xxiij. q. v. in c. miles: q miles ptãti obediẽs hoiem occidẽs nulla ciuitatis sue lege reus est homicidij: imo nisi fecerit reus esset impij. Non est inquit Aug. ad

saul agag reseruauit

Samuel agag interfecit.

Juste occidit deus preceptũ non offendit.

Miles iusta imperium interficiens legẽ nõ offẽdit

macedoniũ eadẽ q. iniq̃tatis: sed potius huma=
nitatis: q̃ ꝓpterea criminis est persecutor vt sit
hoĩs liberator/neq̃ crudelis est: vt ĩquit hiero.
sup̃ Ihoel qui crudelis iugulat addẽs sup̃ hiere
miã: sicut ĩ c. homicidas: eadẽ cã et q. patet ꝙ ho
micidas sacrilegos et venenarios punire nõ est
effusio sanguinis: sed ministeriũ dei diuinitatis
inquit Aug. xxiij. q. viii. c. q̃cũq̃ pacientiã ꝓuo
cam⁹ si ea de q̃bus deus vehemẽter offendit̃ in=
sequi et vlcisci deferrimus/quos precepta ĩquit
Grego. ad emẽdationẽ nõ inducũt pestis belli
ĩterimat. Nec eos inq̃t vrban⁹ papa homicidas
arbitramur quos aduersus excõicatos zelo ma=
tris eccl'ię ardentes aliquos eoꝝ trucidasse con=
tigerit. xxiii. q. v. c. excõicatoꝝ. Helias sctũs ꝓ
pheta et sacerdos dñi ignẽ venire suis p̃cibus fe
cit ad sacrificiũ qđ facere ꝓphete baal q̃s achab
rex israel & iesabel regĩa diu pauerãt nõ potue=
rũt: necnõ ad p̃ces helię pluuia de celo emissa fu
it/q̃circa ppl'us diu errore ꝓphãꝝ baal seduct⁹
ĩ deũ credidit: & helias falsos ꝓphãs nũero q̃drĩ
gẽtos int̃fecit. iii. re. xviii. et. xxiii. q. iiii. c. nimiũ ĩ
fi. iũcta glo. ĩ đbo boni. aug. ĩ dic. c. nimiũ oñdit
ꝙ si culpabile eẽt ꝑsecutionẽ facere in sacris lr̃is
scriptũ nõ esset detrahentẽ ꝓxio hũc ꝑsequebar
addẽs eadẽ. q. v. c. vindicta: ꝙ vindicta impioꝝ

Criminosos punire non est effusio sanguinis.

Helie ministerium

Persecutionẽ maloꝝ facere nõ ꝓhibet

amore iusticię equissime fieri pōt illud nōnullis exēplis ostēdēs inter cetera dicēs: ꝙ Helias plures pseudo ꝓphetarū manu ꝓpria iteremit: nā eccl'ia malos iuste ꝑsequit̄. xxiij. q. iiij. c. si eccl'ia Primo macab. ii. vnus de. xxiiij. sacerdotibus ad diuini cultus augmētum ꝑ dauid istitutis noie

Mathathie sacrificium.

Mathathias quendā hebreū idolis sacrificantē i ciuitate modin suꝑ arā trucidauit: et oppolloniū ātiochi iudicē: ac milites cū eo missos vt populū dijs sacrificare facerēt iterfecit. i. ꝑa. xxiiij

Abraham

Abrahā vero a deo iō bn̄dictus fuit ꝙ bellū cōtra. iiij. reges ipsos trucidādo suscepit: ac loth et captiuos cum suis bonis liberauit. gene. xiiij.

Iepte.

Iepte vt inq̄t Hiero. lvi. di. i c. nasci int̄ sctōs viros ꝓpterea nūeratus fuit: quia bellū acerrimū cōrta amorreos gessit. iudi. xj.

Heliseus.

Helisus sctūs sacerdos et ꝓpheta dn̄i: cui pueri de ciuitate egressi a parētibus vt inquit Lyr. edocti irriserunt dicētes: ascēde calue: illis dei noie inuocato maledixit: & stati duo vrsi de saltu venerūt: et. xlij. de illis pueris lacerauerūt. iiij. regū. ij. de quo Hiero. suꝑ ezech. c. vii. suꝑ illis verbis i oī facie cōfusio. Ex premissis tā autoribus q̄ exēplis satis cōstat papā ex causis iustis posse indicere bella etiam cōtra xp̄ianos p̄serti cōtra imꝑatotē scismaticū seu heriticū iura et libertates ecclesię vsur-

pantē cōtra ſciſmaticos & excōicatos contra dominos xp̄ianos criminoſos & bellis hmōi intereſſe: necnō q̄ principes catholici in hoc caſu papā iuuare tenent: put ſupius late dictū eſt: et patet in glo. c. vergētis de here. & in glo. c. abolendam ſup verbo: audiētia eodē tit. p hiero. ſuper hiere. & aug. ſup ep̄la ad romanos: de quibus. xxiij. q. v. c. regum officiū: & c. adminiſtratores Pōt inſup papa ꝓpter cr̄ia eccl̄iaſtica dn̄m tp̄alem diffidare: vt alij ei licite offēdāt: necnō dare p̄dia & terras ſuas occupare volētibus & vaſallos a iuramēto fidelitatis abſoluere: nec obſtat vt oñſum eſt q̄ papa ſūmo fūgit ſacerdotio: ne q̄ q̄ xp̄s cōtumelias et iniurias paciēter tollerauit ſuos diſcipulos increpādo: eo q̄ ignē deſurſum venire & ſamaritanos incendere petierunt luc. ix. Nā inquit Ambroſius prout. xxiij. q. iiij. in c. q̄ xp̄s patet xp̄s cōtumelias cū gaudio ſuſcipiebat/peccata tn̄ q̄ in deū cōmittunt acerrime puniebat. Petrus vt ibi inquit annā & ſaphiram ſpiritui ſancto mencientes mortis ſn̄ia perculit. Paulus elimā q credituros a fide retrahebat cecitate p̄cuſſit. Et corinthiū qui in deū peccauerat ſathane vexandū tradidit/& ita pacientia xp̄i nō obſtat: qui vt ibi teſtat ambroſius ꝓpterea increpauit diſcipulos: quia nō zelo iuſti

Premiſſo tū breuis repetitio & recapitulatio.

Iniurie p̄ſonales ſuſtinent dei vindicant

amore iusticię equissime fieri pōt illud nōnullis exēplis ostēdēs inter cetera dicēs: ꝙ Helias plures pseudo ꝓphetarū manu ꝓpria iteremit: nā eccl'ia malos iuste ꝑsequit. xxiij. q. iiij. c. si eccl'ia Primo macab. ii. vnus de. xxiiij. sacerdotibus ad diuini cultus augmētum ꝑ dauid istitutis noīe

Mathathie sacrificium.

Mathathias quendā hebreū idolis sacrificantē ī ciuitate modin suꝑ arā trucidauit: et oppolloniū ātiochi iudicē: ac milites cū eo missos vt populū dijs sacrificare facerēt iterfecit. i. ꝑa. xxiiij

Abraham

Abrahā vero a deo iō bn̄dictus fuit ꝙ bellū cōtra. iiij. reges ipsos trucidādo suscepit: ac loth et captiuos cum suis bonis liberauit. gene. xiiij.

Iepte.

Iepte vt inqt Hiero. lvi. di. ī c. nasci int̄ sctōs viros ꝓpterea nūeratus fuit: quia bellū acerrimū cōrta amorreos gessit. iudi. xj.

Heliseus.

Helisus sctūs sacerdos et ꝓpheta dn̄i: cui pueri de ciuitate egressi a parētibus vt inquit Lyr. edocti irriserunt dicētes: ascēde calue: illis dei noīe inuocato maledixit: & stati duo vrsi de saltu venerūt: et. xlij. de illis pueris lacerauerūt. iiij. regū. ij. de quo Hiero. suꝑ ezech. c. vii. suꝑ illis verbis ī oī facie cōfusio. Ex premissis tā autoribus q̄ exēplis satis cōstat papā ex causis iustis posse indicere bella etiam cōtra xp̄ianos p̄serti cōtra imꝑatotē scismaticū seu heriticū iura et libertates ecclesię vsur-

pantē cōtra ſciſmaticos & excōicatos contra dominos xp̄ianos criminoſos & bellis hmōi inter eſſe: necnō q̄ principes catholici in hoc caſu papā iuuare tenent: put ſupius late dictū eſt: et patet in glo. c. vergētis de here. & in glo. c. abolendam ſup verbo: audiētia eodē tit. p hiero. ſuper hiere. & aug. ſup ep̄la ad romanos: de quibus. xxiij. q. v. c. regum officiū: & c. adminiſtratores Pōt inſup papa ꝓpter cria eccl̄iaſtica dn̄m tpalem diffidare: vt alij ei licite offēdāt: necnō dare p̄dia & terras ſuas occupare volētibus & vaſallos a iuramēto fidelitatis abſoluere: nec obſtat vt oñſum eſt q̄ papa ſūmo fūgit ſacerdotio: ne q̄ q̄ xp̄s cōtumelias et iniurias paciēter tollerauit ſuos diſcipulos increpādo: eo q̄ ignē deſurſum venire & ſamaritanos incendere petierunt luc. ix. Nā inquit Ambroſius prout. xxiij. q. iiij. in c. q̄ xp̄s patet xp̄s cōtumelias cū gaudio ſuſcipiebat/ peccata tn̄ q̄ in deū cōmittunt acerrime puniebat. Petrus vt ibi inquit annā & ſaphiram ſpiritui ſancto mencientes mortis ſnia perculit. Paulus elimā q̄ credituros a fide retrahebat cecitate p̄cuſſit. Et corinthiū qui in deū peccauerat ſathane vexandū tradidit/ & ita pacientia xp̄i nō obſtat: qui vt ibi teſtat ambroſius ꝓpterea increpauit diſcipulos: quia nō zelo iuſti

Premiſſo tū breuis repetitio & recapitulatio.

Iniurie p̄ſonales ſuſtinent vindicant

cię: ſed amaritudinis odio ob iniuriã ſuę expul-
ſionis vindicandã ſamaritanos igne conſumere
petierũt: volens eos iniuriam proprię p̃ſonę cũ
Iniuriam ſeruitutis diuine dei vlciſci voluit. paciẽtia tollerare: ſed iniuriam ſeruitutis diuinę
inultam nõ relinquere. Hęc ibi ambroſius. Et ita
cum papa quẽ hmõi ſciſmatici & tirãni p̃ſequũ
tur/ idolum et antipapam nõ ſine graui ſcanda
lo totius xp̃ianitatis erigere laborantes: qui pre
dia & p̃rimoniũ xp̃i vi & armis occupant/ ſacra
loca horribili xp̃ianoꝝ cruore polluẽtes/ nõ vt
ſuę p̃prię p̃ſone iniuriã vindicet: ſed quatenus
iniuriam facte ſanctę ſedi ap̃licę: & ip̃i ieſu xp̃o
eccl'ię ſponſo/ cui & nõ Iulio papę iniuria: vt ſu-
perius dictũ eſt irrogat: propter crimina in ip̃m
deũ et eccl'iam ſuã enormit cõmiſſa p̃ defenſiõe
ſtatus põtificis: & repetẽdis rebus eccl'ię ſanctũ
bellũ indicit/ & p̃rincipes catholicos ac xp̃ianos
fideles ad hoc bellum cũ indulgẽtia & remiſſiõe
pctõꝝ plenaria: ſicuti ſcti viri ſui p̃deceſſores ſe
cerũt nõ zelo vindictę/ nõ crudelitate vlciſcẽdi
aut cupiditate dñandi: ſed amore debite chari-
tatis et zelo dię iuſticię conuocat: & eos pugnare
hortat quod vt ſupius mẽoratũ eſt facere tenet
de hoc bello iuſtiſſimo ſalua correctiõe & refor
matione de quibus ſupra diuinitus vaticinatus
fuit p̃pheta hier. l. dicens q̃ quia caldei extule-

runt se de ītritu iudeorum et hereditatē dei iu deis a deo cōcessam inuaserūt: ac violēter occupauerūt. Ideoq; caldeis ꝓpheтauit dicēs: cōfusa est mr̄ vr̄a: hoc est babilonia caldeoꝝ metropolis & adequata pulueri: vt oīs qui transibit ꝑ illam stupebit & sibillabit super vniuersis plagis eius/ tandē dirigit sermonē medis & ꝑsis quos deus vt caldeam propter direptionē hereditatis dei et superbiam caldeorum: ac ītritum iudeorum virgam correctionis constituit dicens illis omnes qui tetenditis arcum debellate eam / et non parcatis iaculis: quia domino peccant quare vltio domini est Ita inq̄ omnipotens deus superbiam scismaticorum/ tirannorum crudelitatem/ & hereditatis christi direptionem / ac alia grauissima eorum scelera considerans vos qui ad hoc bellum a domino sanctissimo indictum properatis: qui contra has gentes peccatrices arma arripitis virgam correctionis diuinitus ordinauit. Propterea vt inquit propheta Hieremi. quadragesimo sexto. preparate scuta et clipeos & procedite ad bellum / iungite equos: ascendite equites: quia scismatici et tiranni qui cum pompa et apparatu quasi flumen cōtra vicarium christi/ contra sacrosanctam sedem apostolicā ascenderant ipsam dispergere cupientes

Caldeorū vindicta.

Exhortatio ꝓphete ad bellum

Bellū dñi sanctum.

Dñs pugnat p certātibus in iusto bello

Sacerdotes āte aciem stant.

Deū persequunt qui papā persequunt.

iusto enim dei iudicio debellati turpiter fugiēt: Bellū enī dñi est ꝓpterea vt iquit ꝓpheta hier. vi. sanctū est: quare cū pax haberi nō pōt qui ꝓhibet gladiū suū a sanguine maledictus est: sicuti in sili casu ꝓpheta locutus est hier. xlviij. Cōtra aduersarios nāq; iusticie & hostes rei publice: tps est belli & tēpus occidēdi: eccēs. iii. iūcta doctrina lyr. supꝫ illo tps est belli & tēpus occidēdi. Ideo nolite metuere: nolite cedere nec formidetis: licet scismaticoꝝ hostiū: et inimicoꝝ ecclesię maior fuerit multitudo: nā vt inquit sctūs moyses admonēs populū israel ad pugnandū: dñs deus vr̄ in medio vr̄i est: et pugnabit ꝓ vobis: sacerdotes vt iquit ibi moyses ante aciē stabunt: et tpe belli premissa certātibus loquebantur. deutro. xx. confidite igit in dño/orate diligenter: a deo auxiliū querite: qui potētes deponit/qui spiritū principū aufert/ipse inq̄ supbis resistit/et gētes q̄ bella presertim cōtra eccl'iam volunt dissipat/cogitate q; qui xp̄i vicariū & ecclesiā dei persequunt magis xp̄m ꝑsequi dicuntur. vij. q. i. c. denicq; et de foro cōp. c. ii. glo. notabilis in c. i. de maledi. supꝫ verbo a temeritate parū post mediū. Cōcordat Gtego. in c. solomitane. lxiii. di. iūcta glo. i verbo relaxaui. Sanctus siluester guilizariū patriciū cū cōplicibus: quia

ipsum cū clero & populo in palatiū intrare non
ꝑmisit. Sed silueſtrū cepit mittēs eum in exiliū
nō solum excōicauit: sed etiā in oēs alios qui de
cetero tale ꝙd facere tēptarent vt anathema ma
ranata fieret deū imprecatus est. xxiij. q. iiij. c.
guilizarius. Nō terreamini insuꝑ licet deo per=
mittente eccl'ię & catholicis principibus ad tp̄s
preualere videant. nā recto dei iudicio ipse op̄s
deus qui oībus recte dijudicat tales tirānos/ta
les sciſmaticos/excōicatos/et criminosos nisi se
correxerint plaga vltionis castigabit: prout in=
finitis exēplis de quibus aliqua supius patent:
et quedam in subsequētibus apparebūt vobis
plane constare poterit. Iudic. vij. &. viij. liquet
qualiter gedeon hebreoꝝ dux zelo legis & fidei
cum trecentis hoībus/quattuor reges. s. Oreb/
Zeb/Zebee/& Salmana cū centū &. xx. milibus
ip̄is regibus interfectis supauit. Sisara dux ex
ercitus regis Iabin: qui populū israel. xx. annis
oppressit habens nongentos currus falcatos a
Iael vxore Aber cū clauo in capite defixo auc=
re deo interfectus fuit: & ita rex Iabin humilia=
tus. Iudi. iiij. correptus remāsit. Sennacherib
qui cōtra populū dei & sctām ciuitatē bella ges=
serat centū & octoginta quinq̄ milibus ab an=
gelo nocte miraculose ꝑeptis fugiēs a filijs suis

Gedeon.

Sisare in=
terfectio.

Sēnache=
rib.

turpiter interfectus miſerrime obiit.iiij.reg.xix et.ii. para.xxxij.

Nabugodonoſor. Nabugodonoſor babiloniorum rex: vir bellicoſiſſimus & multū victorioſus:licet tanq̄ virga furoris domini gentes peccatrices aliquamdui caſtigauit:danielis.iiij.tamē propter ſuperbiam et abuſionem ſuę poteſtatis a regno ſuo profugus receſſit:in bouem ex homine commutatus/nec prius regnum receperat q̄ conuerſus deum predicauerat.xvij.q.iiij.c miror.&.xxiij.q.iiij.c.nabugodonoſor.

Balthaſar Balthaſar quintus caldeoꝝ rex ip̄ius nabugodonoſor vt quibuſdā placet nepos. danielis.v. dum in cōuiuio cū principibus vxoribus & cōcubinis recubuit:& vaſa templi quę nabugodonoſor de hieruſalem tulerat vt i ip̄is vaſis biberent afferri iuſſerit:ip̄a hora ſcilicet bibendi apparuerunt digiti quaſi manus hois cōtra cande labrum in ſup̄ficie parietis aulę regię hęc verba ſcribentis. Mane techel phares:quod cum Balthaſar rex aſpexerat cōtinue facies eius cōmutata eſt:& cogitationes conturbabant eum:& cōpages renum eius ſoluebantur:ac genua eius ſe inuicem collidebantur. Ariolis regis huiuſmodi verba interpretari neſcientibus: ea daniel adrogatum regis interpretatus eſt:dicēs o rex/ de

us altiſſimus regnum magnificentiam / gloriã et honorem dedit nabugodonoſor patri tuo: vt vniuerſi populi tribus & linguę timebãt & metuebant eum/quos volebat interficiebat/ quos volebat ꝑcutiebat:& quos volebat humiliabat: quando autẽ eleuatum eſt cor eius:& ſpiritus illius cõfirmatus eſt ad ſuperbiam depoſitus eſt de ſolio regni ſui/& gl'ia ei⁹ ablata eſt/& a filiis hominum eiectus eſt:et cum onagris erat habitatio eius:& fenum vt bos comedebat/& celo tegebatur donec cognoſceret ꝙ poteſtatem haberet altiſſimus in regno hominum. Tu quoq; filius eius id eſt nepos ſecundum quoſdam Balthaſar non humiliaſti cor tuum cum ſcires hęc omnia / ſed aduerſus dñatorẽ terrę eleuatus es/ et vaſa domus eius allata ſunt coram te:& tu et optimates tui/vxores et concubine tuę vinum bibiſtis i eis:porro deum qui habet ſtatum tuũ in manu ſua non glorificaſti. Idcirco ab eo miſſus eſt articulus man⁹ quę ſcripſit. Mane techel phares:q̃ interpretãdo regi dicit. ꝙ deus numerauit regnum tuum et compleuit illud:& appenſus es inquit in ſtatera iudicii & iuſticię dei & inuentus es plus iniquitatis q̃ bonitatis habens. Ideoq; diuiſum eſt regnum tuum et datum eſt Medis & Perſis. Et ſtatim Balthaſar vel a ſuis

aut medis interfecto. Succeſſit Darius rex medoꝝ: & poſt eũ Cirus rex ꝑſarũ: tandẽ ꝓpter ſuꝑbiam & abuſum monarchia a ꝑſis ablata dario rege ab alexandro interfecto ad grecos per ipm alexandrũ tranſlata fuit. Alexander tamẽ monarchia adepta: licet oꝑs deus mirabilẽ ei cõceſſit ptãtem ꝓpter ſuꝑbiã et crudelitatẽ a ſuis veneno miſerrime vitã exalauit. Deide imperiũ diuino vt opinamur iudicio ꝓpter diſcordias & ſcelera heredũ alexãdri ad romanos ꝑductum eſt: oẽs tñ impatores quibus oꝑs deus cũ infinitis victoriis magnalia facere ꝓmiſit conſtituẽs eos ſuꝑ gẽte peccatrice & ſceleratis hoibus virgam furoris quia ignorabant ſe eſſe miniſtros ire dei impia vanitate poſt victorias contra deum ſuꝑbiẽtes regna ꝑdiderunt et miſerrime vt ſacra teſtant eloquia inde abierũt de qbus aug. xxiij. q. iiij. c. Nabugodonoſor. et grego. xvij. q iiij. c. miror.

Alchimus de quo primo macab. ix. quia muros domus ſanctę demoliri voluit plaga dei repente fuit correptus: nam vt Ioſepho placet ad terram mutus cecidit per multos dies tortus miſerabiliter exſpirauit. Vbi Hugo de vienna theologus admodũ doctus ſacrarũ litterarum interpres digniſſimus ſuper illo et cogitauerunt in-

quit q̄ qui contra ecclesiam ſuggerunt aut con ſulunt paci aut p̄fectui eccleſię inuidētes diuer= ſa a deo p̄lecutionū genera preparantur. Conſulen tes contra eccleſiam puniūtur.

Helías ſacerdos & propheta dei duos quín= quagenarios ochozie regis: eo q̄ irreuerēter ad Heliam loquebantur ígne celitus míſſo combu ri fecit iiii. reg. primo. Helias.

María ſoror moyſey & Aron q̄a cōtra moyſen murmurabant penas ſoluerūt. Mariā quidē le= pra deus p̄cuſſit precipiens vt. vii. diebus extra caſtra ad agendū penitētiā expectaret: quod vi dens aron timuit et moyſen vt pro pctō ſuo de= um oraret dēp̄catus eſt: nūeri. xi. p̄ moyſen. aug. ii. q. vii. c. plerūq̄. S. obiicit: intelligit prelatum p̄ mariam ſubditum. De heliſeo propheta et ír riſorum penis/ac de Chore Dathan & abiron ſuperius memoratum eſt. Maria Aron.

Heliodorus antiochi magni nūcius cū milíti= bus ab antiocho miſſus hieruſalē venit vt pecu= nias tēpli ad regē afferrent a tribus angelis gra= uiter plagatus ſpe ſua fruſtratus ad regē rediit ſicuti. ii. machab. iii. līa ſacra ad longū refert. Heliodo.

Achab rex iſrael quia naboth vineam ſuam vendere aut permutādo tradere nolentem con= ſilio Ieſaballę regínę iníque dānauit cum ipſa Ie ſabella et tota poſteritate vſq̄ in tertiā et quar= Achab.

tam generationē punitus fuit. iiii. regū. ix. &. x. per Naboth cū vinea vt ſancti tradunt interpretes intellígitur eccleſia cum paſtore: vt ſicut Naboth vineam ſuam cruore defendebat / ita paſtor eccl'ię ip̄am eccl'iam defēdere debet. i. q. iiii c. eccleſia. S. Achab. xxiii. q. viii. c. conuenior: de peni. di. iii. c. Achab in fi. Hugo de vienna doctor predictus ſuper illo: comedent canes. O deus meus inquit quid eſt hoc ſi ꝓ modica vinea quam etiam Achab care emere volebat: ita puniti ſunt Achab rex iſrahel & Ieſabel vxor eius vſq; ī tertiam et quartam generationem. Quid ergo erit inquit de his qui caſtra rapiūt & pauperes ſpoliant innuēs q̄ multo grauius puniendi ſunt. Ex quo vero magnus ille theologus factum et ſcelus Achab rememorans de maiori punitione illorum qui maiora ſcelera perpetrāt tacite cum quadā admiratione promittit.

Vtinā qui in eccl'iam malignā-tur ſanctū doctorem pie conſi-derent.

Quid dicant qui deum pre oculis habent de his tirannis ſciſmaticis rebellibus & excommunicatis qui non caſtra rapiunt: ſed vrbes & ciuitates ſuccendunt / totum patrimonium chriſti vi et armis rapere laborant / & omnia vbiq; direptioni predę et ſpoliis exponunt / ac ſtrages et cedes chriſtianorum etiam vt res ipſa indicat in ſacris locis facere non erubeſcunt / antipapam

Caueāt d̄ p̄timoniū chriſti diri-piunt.

in destructionem christianę religionis erigunt non Naboth pro vinea/sed vicarium christi p patrimonio Petri persequentes. Vtinam achab miserum exitum memorarent. Achab tamen vt Iosepho placet post mortem Naboth semper de hostibus postea victus fuit.

Basa Rex. vti. iii. regū. xv. patet Hieroboam et domum eius interfecit et non dimisit (inquit textus) vnam quidem animam de semine eius donec eam iuxta verbum domini quod loquutus fuerat in manu serui sui achię silontis propter peccata Hieroboam quę peccauerat et quibus peccare fecerat israhel: & propter delictum quo irritauerat dominum deum israhel deleret. Basa rex

Anthiocus nobilis septimus Sirię & Asię rex ciuitatem sanctam hierusalem menælao prodente cepit/templum spoliauit: & leges destruxit. ii. Machabeorum primo et. v. propter a cele sti dei iudicio grauissime fuit percussus. Apprehendit eū (inquit textus) dolor dirus: viscerū et amara internorum tormenta/scatebatq; vermibus et carnes effluebat at fetor intollerabilis secutus est: et ita (inqt text⁹) tāq; homicida et blasfemus pessimus peregrē montibus miserabili Anthioc⁹.

obitu vita functus est/pacem tamen ante mortem filiis israel verbis & litteris quã seruare animo non intendebat diligẽter habere fil'auit.

Nero

Nero cui propriũ nomen domitius fuit cum imperium adeptus fuisset: felicitatis magnitudine abusus fuit virorum omnium in omni genere flagitiorum inquinatissimus: i christianos primo ꝑsecutionem exercuit: & Petrum ac Paulum cum nonullis xp̃ianis morti addixit. Quocirca se pugione infelicissime iterfecit: vt oẽs historici tradũt/p̃serti Paulus orosius. li. vii. c. v.

Vitellius.

Vitellius nonus romanorum imperator post nonnullas crudelitates: quia sabinum vaspasiani fratrem iniuste occidit: templo succenso turpissime nudus per viam ductus iniectione in os eius fetidi fimi & numerosis ictibus confossus interiit.

Domicianus.

Domicianus quia persecutionem in christianos egit crudeliter in palatio a suis interfectus fuit cui⁹ cadauer populari sandapila igniominiosissime sepultum est.

Iulianus

Iulianus apostata sepius dum mala facere studuit pulchra promisit qui propter eccleſię persecutionem a quodam mercurio milite vt nonnullis placet miraculose resuscitato quem prius morti addixit ꝑcussus fuit & vitã turpit obiit.

Agrippa apl'm Iacobum occidit & Petrū incarcerauit/septē ꝓpterea diebus dolore vētris cruciatu cōsūptꝰ miserrime spiritū exalauit. act. xii

Agrippa.

Anastasius imperator cōstantinopolitanus vt inquit platina in vita hormisde pape/tū ꝓpter heresim q̄ grauis erat: vel maxime quia legatos ab hormisda missos cōtra ius gentiū magna affecerat contumelia ictu fulminis dedisse penas creditus est Antoninus tn̄ in cronica pte. ii. tit. xi. c. i. §. ix. dicit q̄ anastasius quia legatos pape quos pecuniis corrumpere nequiuit a conspectu suo turpitur eiecit: ideo nō multo post iusto dei iudicio ictu fulminis interiit.

Anastasi9.

Irreuerētia facta legatis punitur.

Traian9.

Traianus quia xp̄i eccl'iam & xp̄ianos p̄secutus fuit ꝓfluuio vētris iteriit. Marcus antoni9 sil'iter eccl'ię hostis in panonia repētino morbo diem obiit.

Dacian9.

Dacianus diocleciano & maximiano imperantibus preses: cum de loco in quo sanctus Georgius decollatus fuit ad palaciū rediret ignis de celo cecidit: et ipsum cum ministris suis cōsumpsit: sicuti in vita Georgii historia refert.

Theodosius senior impator cōstantinopolitanus: vt inquit Hugo floriacen. videns in ciuitate thessalonica ex quadā seditione certos iudices a populo fuisse occisos/iussit oēs tam nocētes q̄ innocētes ad numerꝰ. v. milium trucidari.

Theodosius.

Quocirca ſanctꝰ ambroſius ipm excõicauit. xi. q.iij. c. cũ apud: & xcvi. di. c. duo ſũt: ac ipm theodoſiũ i die paſce eccl'iam igredi volẽtẽ itrare ꝓhibuit q̃ſq; maximã feciſſet pniam q vix poſt multos gemitꝰ plurias lacrimas & mirabilia humilitatis indicia longa pnia et ceteris oibus quę ambroſius impoſuit deuote ꝓactis 'eccl'ię recõciliatꝰ fuit. De q̃ i vita ambroſij et alijs hiſtoriis pleniꝰ liquet. O deus ſi theodoſius ꝓ interitu. v miliũ tantã et tã magnã fecerat pniam/qualem facere debet q vltra centũ miliũ hoim innocẽtũ mulierũ/religioſoꝝ/ſacerdotũ/et ſanctaꝝ monialiũ: ac alioꝝ xp̃i fideliũ ſtragẽ et iniuſtã cedẽ fieri ꝓcurauit. Timẽdũ vero eſt ſicut ambroſiꝰ theodoſio aſſeruit q̃ recognitionẽ peccati prohibet poteſtas imperij. Ludouicus impator nationegallus Philippi francoꝝ regis filius Iohanni pape. xxij. inobediẽs fuit: ſciſma in eccl'ia excitauit/antipapam erexit: p̃dia et poſſeſſiões occupauit: quocirca pontifex ipm excõicauit et depoſuit: et ipſe ſtati de equo cadẽs ſubita morte ad tartara migrauit. Karolus tertius francorum rex cõtra vrbanũ ſextũ bellum habuit: ſciſma vt ſupra et ãtipapã excitauit: ſciſmaticis addiripiẽdas eccleſię poſſeſſiones opẽ tulit. Ideoq; adepto regno Hũgarię excõicatus vulneribus

Ludouicꝰ

Karolus.

et veneno infelicit obiit: ac ecclīastica sepultura caruit. Philippus alius francoꝝ rex quē bonifacius. viii. anathemate notauit: et regnū francię ꝓpter violatū iulgētiū Alberto imperatori subiecit scismaticos cardinales romam cū exercitu vt pape nocerēt misit: et ꝓpterea morte satis infelici: vt inquit Antoninus interiit / nam equo cadens misserrime exiit. Henricus imperator quitus Grego. viii. cōtumelias itulit: quo circa gregorius ip̄m excōicauit et deposuit: q̄ licet pn̄iam ꝓ inobediētia humiliter pontifici se subdēdo egerit: tn̄ quia idē hēric⁹ postea pōtificē bellis & cōtumeliis: ātipapa ꝓ eū erecto et p̄diis direptꝭ: ꝓsequut⁹ fuit et ꝓptea autore deo a filio capt⁹ et īcarcerat⁹ detestabili morte vitā finiuit. Frederic⁹ imptor. ij. quia Innocētio pōtifici nō obediuit excōicat⁹ et deposit⁹ fuit: q̄ a manfredo filio postea suffocat⁹ turpiter obiit. Attila flagellū dei cōtra eccl̄iam et leonē pontificē magnā tirānidē exercuit: tras et possessiōes direpsit: ac Italiā vastauit. Leo papa attilę ne vltra miciū fluuiū ꝓgrederet p̄cepit et ad attilā leo pōtifex itrepide occurrēs: attila leoni ꝓuit et vlteri⁹ nō ꝓcessit: enarrās suis q̄ duos senes mortē stricꝭ gladijs ei itētātes vidit q̄re trit⁹ leoni paruit: a suis tn̄ nō diu posthac iugulat⁹ interijt.

Philipp⁹

Henricus

Frederic⁹

Attila.

Carrarienſium principū eo q̄ ſacras res in eor̄ vſū vſurpabant calamitas magna reperit: nā imperium perdiderunt: et ipſam vrbem celeberrimam patauium facile amiſerunt.

philipp⁹ maria. Philippus maria qui ſecūdos admodū in rebus ſuis habuit ſucceſſus: vt eccleſiaſtica bona abſq̄ dei timore vſurpauerat aſſiduis bellis defatigatus fuit: et vt venetorum anuales teſtātur imperii ſui: non modicam partem amiſit ipſe enim ce citatis plaga percuſſus nulla ſue poſteritati ſucceſſione relicta infeliciter ſpiritum reddidit.

Karolus. Karolus martellus franco⁹ rex licet contra infideles magnalia fecerat: tñ quia eccleſiaſtica bona p̄pter neceſſitatē bello⁹ vſurpauerat Eucherius ep̄s ip̄m Karolum apud infernū aia et corpore torqueri vidit/et angelus qui Eucherio illud oſtendit hoc fore iudiciū eo⁹ q̄ res pauperū vel eccleſię rapiūt aſſeruit. Abbas ſancti dionyſii et capellanus pipini ad Karoli ſepulchrum iuſſu ep̄i acceſſerūt vbi ſarcofago reuoluto nullo corpore inuento draconē exire viderūt. O deus quę pena erit tirannis qui non p̄ fidei defenſione: nō pro neceſſitate/ſed animo pertinaci in bellis iniuſtis nō ſolum bona rapiūt: ſed predia et poſſeſſiones diripiunt: nō inimicos x̄p̄i interficiunt: ſed x̄p̄iano⁹ ſanguinē: etiā innocentē et

innocuum in ſacris locis effundunt.

Theodericus gottoꝝ rex ī hereſim arianam incidit: q̄re Iohēm papā primū: & nōnullos alios catholicos apud rauēnā in carcerē truſit: vbi papā cū alijs multis inedia & ſupplicijs interire fecit/quā ſeuiciā inquiūt hiſtorici dñs inultam nequaq̄ reliquit. Theodericus poſt ſeptuageſimū diē apoplexi correptus ſtatim hereticus exſpirauit: cuius animam (vt teſtatur Gregorius) in dialogo: heremita quidam in vlcani ollam vidit deductam: & perpetuis penis cruciatam. Theodericus gottorum rex.

Seuer⁹ iſup & maximi⁹: ac deci⁹ & valeri⁹. dio decianus & licini⁹: ac alij oēs eccl'iam xp̄i: dñm papā & miniſtros eccl'iaꝝ p̄ſequētes vt hiſtorię tradūt meritas penas auctore deo p̄ſoluerunt. Seuerus.

Iam ad premiſſa xp̄ianoꝝ monumēta nō ſecūdū reꝝ geſtaꝝ tp̄a: ſed vti occurrerūt mēorię inſerta/pauca gētiliū & paganoꝝ ad futuroꝝ memoriā exēpla addere nō erit inutile/maxime cū auctore deo quē ſacrilegi vulgo credebant offēdere p̄pter deoꝝ cōtemptā religionē: & reꝝ dijs ſacrataꝝ direptionē tā ſeuas legim⁹ fuiſſe vltiones: vt q̄ acerrimus ſuiip̄ius op̄s deus Ieſus xp̄s in eos qui ſuę eccl'ię bona rapiūt: religionē xp̄ianam violant & vicariū ſuū p̄ſequūtur vindex et vltor erit malefactores cognoſcant. Aug. li. iiij.

de citate c. xvij. dicit q̄ romę pestilētia grauissia accidit vbi mulieres priusq̄ ꝑtus ederēt grauidę intierī pecudes q̄q̄ita vt crederet gen⁹ hoim et aialiū defeciſſe interībāt: & alia inaudita pericula fuerī. Quocirca sibilinos libros romani cōsuluerī q ea oia celesti ira ꝓpterea rn̄derī eueniſſe q̄a mlti edes sacras priuatī occupatas tenuerūt.

Quintus Fuluius.

Quint⁹ fului⁹ flaccus autore valerio: q̄a tegulas marmoreas ex iunonis locrine tēplo tulerat vno filio ī prelio: & altero morbo priuat⁹ / amēs effectus vitā miserrime finiuit.

Mitridates rex.

Mitridates rex de quo aug. li. iiii. c. xxiij. de citat. & paulus orosius. li. vi. q̄a ipiis manib⁹ dianę tēplū expoliauit calamitatē maxīam & mortē ifelicē recepit.

Roman⁹ miles.

Roman⁹ miles q̄a euersa cartagine statuā apollinis aurea veste nudauit: sacrilegi manus inter fragmēta ei⁹ abscisse iuēte fuerī taliter vt testat valerius ꝓ sacrilegio punitus fuit.

C. n. pompeius.

C. n. pompei⁹ q̄a tēpli hierosolimitani facultates ꝓphana impietate diripere cognat⁹ est miserandū sibi post ea exitū cōparauit.

Milites alexādri

Milites alexādri qui ī vrbe melotos ad tēplū cererꝭ spoliandū irruerūt mirabili flāma oclis priuati fuerūt.

Crassus cōsul pompei.

Crass⁹ cōsul pōpei collega q̄a aureā trabē tēpli & ipi⁹ diuitias abstulit filio āte oculos extīcto a parthis capt⁹ infeliciſſima morte ipiā aiam efflauit ꝓput lose-

phus.xiiii.antiq.refert. Brenꝰ gallorꝝ dux qa ad ſpoliandū apollinis tēplū ingreſſus fuit maiore ꝑte exercitꝰ tremotu mōtſ ꝓnaſi oppꝑſſa ꝑ prio pugione ſeipſum iterfecit. Brenꝰ gallorꝝ dux.

Antoniꝰ octauij ceſarſ ſociꝰ: qa ſiluā æſculapeo apollinis filio cōſecratā ſcidere iuſſit iipa ſilua a militibus octauij occiſus fuit. Antonius octauij ſocius.

Zerſes perſarꝝ rex ad diripiendum templum apollinis quattuor milia miſit quos propterea imber et pluuia vltore deo penitus cōſumpſerunt. Zerſes rex perſarum.

Pirrus Ipirotarū rex de tēplo ꝓſerpinę locris magnā ſum mā pecunię abſtulit: q̄circa pecunia deę reſtituta tota claſſis naufragio ꝑijt & illi poſtea nihil ꝓſperꝝ euenit: ſed pulſus ab italia morte ihoneſta ignobilit occubuit. Pirrꝰ Ipirotarꝝ rex.

Dioniſius tyrānꝰ Iouí olipio Amiculū & æſculapío barbā aureā/necnō mēſas aureas et argēteas vittorias pateras et coronas q̄ deorꝝ manibꝰ porrectſ ſuſtentabant abſtulit: dicēs amiculū deo nimis graue fuiſſe & ſe bonitate deorꝝ vti vellę/ac ꝑ ſtultū eēt a porrigentibus bona nolle ſumere: propterea filius ſuus debita ſupplicia dedit: nam vt ait valerius lento gradu ad vindictam ſui diuina ꝓcedit ira tarditatē quoq; ſupplicii grauitate compenſat. Dioniſius tirannus.

Poticii familia propterea totaliter fuit deleta: et apius ceecitate ꝓcuſſus: quia illa quę hercules Poticij familia.

ad religionem & deorum cultum parauerat detrahere non formidarunt.

Pleminius Scipionis legat⁹ templū ꝓſerpinę quod locris ditiſſimū fuit ſpoliauit: ꝙcirca Scipio ipm vinctum romā miſit vbi āte auditionē cauſę penaꝝ ſtridore in carcere cōſumptus fuit Senatus tamen vt iram deę placaret pecuniam templo duplicatam reſtituit.

Quintus Cepio roman⁹ conſul & mālij ſocius oppido toloſano direpto multū auri & argenti in tēplis iuenit. Illi tñ q in ipſa direptione aurū tēpli cōtingere preſumpſerūt: horribili ſtati dolore & cruciatu e vita emigrantes ꝓpetrati ſacri legij penas meritas dederunt. Licet in hiſtorijs alia nōnulla reperiunt de hmōi ſacrilegis exempla hęc pauca preſentibus inſerimus vt q cōtra eccl'iam malignant bona aut poſſeſſiōes diripiētes: dei vindictā melius cōſiderēt: & exēplo aliorum ab huiuſmodi impietate cauere queant: felix inq̄ eſt quē faciunt aliena pericula cautum.

Ex premiſſis Iuſticia belli a dño nro papa cōtra hoſtes & iimicos rei publicę: catholicę eccl'ię ac xp̄ianę religionis q̄tū ad poteſtatē indicent et cauſas eccleſiaꝝ: ac intētionē pugnātiū / ſummarię auctoritatib⁹ ſanctoꝝ & exēplis antiquorū parūper apparet. Sed quia vt theologis pre-

cipue Goſcalco ſacri eloquij preconi celeberri=
mo:ac mgro Nicholao de lyra placet/plures in
ſacra pagina iuſti belli reperiunt cauſe. Ideoq;
vt promiſſum eſt ipas preterire nō decreuimus
dicit Goſcalcus doctor p̄dictus i ſuo precepto=
rio precepto.v.c.vij.q; ſi bellū eſt iuſtū occidēs
in illo nō eſt reus p̄cepti:nō occides:inquiens q;
bellū iuſtū multiplicit videt eſſe motū in ſacra=
ſcriptura.Primo videlicet qn̄ gentes nolunt no=
biſcū cōuerſari aut viuere:nā tūc cōtra illos pa=
ce prius oblata et vt nobiſcū conuerſent:moni=
tione habita bellū iuſte indicit.Allegat deutro.
xx.vbi dn̄s mādauit moyſey q; qn̄ ingreſſus fue
rit ad expugnandū aliquā ciuitatē vt primo eis
offerat pacē:inquiēs q; ſi oblata pace te recepe=
rint & apperierint tibi portas cūctus populus
qui in ea eſt ſaluabit.Si autē noluerit recipe pa
cē:expugnabis inquit deus eā/ & p̄cuties in ore
gladii omne maſculinū quod in ea eſt:oēm pre=
dam exercitui diuides:& comedes de ſpoliis ho
ſtium tuoꝝ.Nam (vt inquit Goſcalcus) ſicut li=
cuit iudeis bellū cōtra gētes mouere:ita nūc li=
cet xp̄ianis cōtra infideles.Pro ipo licet nō dixe
rit facit textus ſcti leonis pape.xxiii.q.viii.c.diſ
par:dicētis q; in illos q xp̄ianos p̄ſequunt et ex
vrbibus et ſedibus pellūt iuſte pugnat/quocir=

Occidens i iuſto bel lo nō eſt re us p̄cepti.

Par petita eſt.

Sicut olim licuit iude is modo ip xp̄ianis.

ca vt nobis videtur bellum quod iam indicitur eadem auctoritate iustū efficitur cū vt dictū est xp̄iani malignātes peiores sūt ifidelib⁹ p̄sertim qñ papam principes catholicos ac fideles xp̄ianos p̨sequunt̄ ex vrbibus & sedibus pellere nō formidant. Alia vt inquiūt est iusta causa quando gentes nolunt stare nobiscum absq̨ contumelia creatoris vel absq̨ eo q̨ eorum conuersatione aut p̨suasione seu seductione nos vellent trahere ad ritum suum/dicentes q̨ ex hac causa mandauit dominus moysey vt madianitarum mulieres & paruulos interficeret iratus secū/q̨ feias reseruauit dicendo. Cur vobis feminas reseruastis? Nūeri. xxxj. Iyr ibi dicit q̨ bellū ibi iustum fuit ex eo q̨ madianite nō solum fecerant contra filios israel: sed contra ipsum deum: cum scienter & a propolito prouocauerūt populum ad idolatriam. Nam vt iquit ibi Hugo de vienna sup illo lustrabantur filii israel interficiendo madianitas placuerūt domino. Qualiter inquā placebunt domino qui contra tirannos scismaticos & excommunicatos scisma maximum inter christianos suscitantes & antipapam erigentes ad bellū legittime indictū se preparāt & arma manibus arripiunt: cum tales malignī xp̄ianos ab obediētia & fideli religione recedere nō

Interficiens idolatras placz domino.

solum ꝑsuadent & seducunt: sed illos pecunijs/ sponsionibus: & stipēdijs cōtra papam insurgere cōducunt: vt putamus deo summe placebunt cum vt dictum est scismatis crimen grauius est q̄ idolatrię. deutro. eni. xiii. historia ostendit ꝙ pseudo prophete scilicet gentiles vel heretici secundū glo. inter. qui populum a via recta quam dn̄s seruare precepit errare faciūt iuste a suis interficiuntur/ quam historiam recitans sanctus Ciprianus. xxiij. q. v. c. si audieris illam locū habere ostēdit in hereticis: de qua etiā. xxvi. q. v. c nec mirū. Lira sup̄ illo si audieris dicit ꝙ pretextu vnius ciuitatis corrupte hoīes & pecora precipiūtur interfici & supellectilia comburi: ac absq̄ spe reedificationis ciuitas iubetur demoliri.

Qui populum dei a via recta retrahunt a bonis interficiunt.

Vlteri⁹ īquiēs ꝙ ex corruptiōe vni⁹ ciuitatis ira dei contra totū regnū ꝓuocat̄: cū q̊ cōcordat notabilis glo. in dict. c. si audieris in verbo oēs: dicēs ꝙ si aliq̄ heretici sunt in ciuitate tota ciuitas pōt cōburi. Insup̄ bellū vt inq̄unt iuste gerit̄ qn̄ fidelitas debita denegat̄. Allegāt ꝓ hoc. iiii. re. iii. qualit̄ Iorā rex israel bellū cōtra regē moabitarꝝ q̄a a fidelitate et solutiōe tributi recesserat iuste īduxit: & illū deo autore gladio ꝑcussit populū deleuit/ cītates et castra exteriauit vniuersi reges inquit lir. ii. re. x. i fi. visa victoria dauid

Ex corruptione vnius ciuitatis ira dei prouocat̄ contra regnū.

Denegatio fidelitatis.

contra aduersarios ꝑmiserũt secũ habere pacẽ: et sibi reddere tributũ ac nunq̃ suis aduersariis ferre auxiliũ/omni insup diuino et humano iure sãccitũ est: q vasallus q fidelitatẽ dño nõ seruat feudũ ꝑdit: de obediẽtia fidelitate et homagio scismaticoꝝ hereticoꝝ/tirannoꝝ: & fautoꝝ quia latet neminẽ scribere nõ curamus: habẽtes ꝑ certo q bellũ ex ꝑmissa cã iustũ esse ꝓhibeꝫ.

Vasall⁹ q fidelitatẽ nõ seruat feudũ ꝑdit

Preterea iustã aiũt esse causam belli qñ res propria petiꝫ et nõ restituiꝫ: ꝑ quo vt inquiũt facit ii.reg.iii.dauid ꝓpterea bellum cũ Isboseth filio Saulis iiuit: quia regnũ israel ipi dauid a deo cõcessũ reddere recusauit. Insup inquiũt q qñ iuria pricipi seu eius legato inferꝫ bellũ iuste geriꝫ ii.reg.iii. quia Amon rex legatos dauid turpiter tractauit/vestes vsq ad nates scindẽdo et dimidias barbas radẽdo/quod vt ꝑ historiã liq̃t emẽdare nõ curauit. Propterea dauid contra eũ bellũ mouit: et septigẽtos curr⁹ et. xl. milia equitum de gẽtibus Amon interfecit: et ita legatoꝝ iniuriã auctore deo sup amonitis diuinitus (vt inquit Lyra). ii.reg.xii. parũ ante fi. vindicauit. Adde q in vita hormisdę papę habeꝫ. nã impator q iiuriã intulit legatis papę ictu fulminis ꝑcussus interriit. Vlterius vt asserũt illi q hostibus alicuius auxiliũ ferũt ꝑ bellum iuste. corri-

Propꝫ iniuriã legatoꝝ indicitur bellũ.

piendi sunt: sicuti vt ipi aiunt dauid. ii. reg. viii. fecit: nam dauid sicut lra demõstrat philisteoꝝ malitiam bellis & pliis cõpescuit/ quosdam gladio pcussit/ quosdam tributarios cõstituit: pdia et agros pde donauit: & quia siria damasci vt p sidium ferret adadezer regi soba hosti dauid: pcussit (inquit textus) dauid de siria. xxii. milia: & facta est siria seruiens dauid sub tributo. de iure ciuili liberti: qui cum inimicis cõtra dñm cõspirant: penam metalli subire debẽt: & vasallus feudum pdit. ff. de off. prefect. vrb. l. i. vers. nam qp: iuncta ibi glo. in verbo cum inimicis: & l. liberi. C. de inoff. testa. Vtinam hoies illi recte has causas considerare velint. Nam predia & patrimonium christi vi et armis rapiunt & occupant/ & catholicoꝝ regum et dominoꝝ terras inuadere non cessant / nullam fidelitatem seruant: nũciis et legatis pontificis contumelias irrogant: cum inimicis pape consilium habent/ scismaticos et excommunicatos adiuuant: et hostes defendũt Propterea vt opinamur bellum hoc sanctum et iustissimũ est/ vt non minus iustũ ex causa quę sequitur (vt aiunt) bellum habetur: puta qñ contra rebelles et contumaces indicitur. nam. ii. regũ. xx. patet qp populus israel: quia seba filiꝰ bochri dauid rebellis fuit et cõtra eũ seditionem et scisma in populo suscitauit. Propterea populus

Contra illos qui hostibus auxilii ferũt

Cõtra cõspiratores

Contra cõtumaces bellum iuste indicit.

contra Sebam & ſuos fautores inſurrexit et bel lum cõtra Abelam ciuitatem parauit: in qua ſa= piens mulier alloeuta fuit Ioab ductorem popu li ciuitatem expugnantem inquiens. Quare pre cipitas hereditatem domini? Ioab ei reſpondit dicẽs. Abſit hoc a me: ſed homo de mõte effhra him ſeba filius bochri cognomine: leuauit ma= num ſuam contra dauid: tradite illum ſolum: et recedemus a ciuitate. Mulier ingreſſa eſt ad po pulum ciuitatis et abſciſſũ eſt caput ſebę et pro iectũ ad Ioab: et ita per ſapiam mulieris ſeditio ſus interficitur & populus pacatur. Propterea contra contumaces et rebelles bellum (vt inqui= unt) iuſte geritur. Nam vt Lyr. Iudi. xx. ſuper il= lo virorum quoq; affirmat/ contumatia iuſte in uaditur. Archidiaconus. xxiij. q. ij. c. j. dicit. q; bellum an ſit iuſtum vel iniuſtum ex cauſa bel= landi iudicat. Cauſa autem vna ſola eſt legitti= ma ſcilicet contumatia iniuſte reſiſtentis, tunc enim demum iuſte bellatur cum aliter ab eo qui obnoxius eſt iuſticia haberi non poteſt. Quo= circa qui in hoc bello arma arripiunt officiũ iu= ſtorum implent et faciũt. Iudicũ. xx. patet qua= liter filii iſrael crimẽ et maliſiciũ vnius de tribu beniamin punire et vlciſci voluerunt: quibus to ta trib⁹ beniamin vi & armis reſtitit malefacto rem fortiter defendens: & filios iſrael i bello bis

Malefa= ctoribus bellum in dicatur.

ſuperans/tandē tamen vt iuſtū fuit auxilio dei filij iſrael tribum illam ſuperarunt & pugnatorum promptiſſimorum viginti quinq; milia interfecerunt:ac omnes reliquias ciuitatis a viris vſq; ad iumenta gladio percuſſerunt cunctaſq; vrbes & viculos beniamin vorax flāma conſumpſit. Quocirca propter crimen:vt ſuperius memoratum eſt/belluu iuſte indici poteſt. Iſti homines ſunt illineq; ſceleratí malefactores qui vltra premiſſa ſcelera per ſciſmata/ſeditiones: & bella iniuſta/catholicum Arogonię & vtriuſq; Scicilię regem ab expeditione & ſanctiſſimo cō tra barbaros crucis chriſti inimicos itinere retraxerunt: et impediunt dictum ſanctiſſimum iter:vt omnibus chriſtianis aperte liquet perturbantes quare ex hoc ſolum ſi nulle alię cauſę eſſent. Bellum(vt inquit Auguſtinus)xxiii.q.ij c.notandum originaliter in libro octoginta trium trium queſtionum ſuper Numeri queſtione.xliiii.iuſte geritur quod magiſter Nicholaus de Lyra numeri.xxxi.vt ſupra inter alias cauſas:et Goſcalcus vbi ſupra affirmarunt. Seon regem amorreorū:quia populo dei pacificum negauit tranſitum cum omnibus ſuis in ore gladíi percuſſus fuit. deutro.ii. Similiter Iudas machathias ciuitatē ephron qui eiet eius gētibus

Propter negatū trā ſitum bellum gerit

per eam pacificū transitū non concesserunt sun
ditus deleuit omnē masculum in ore gladii peri
mēs. primo machab. v. quas causas p̄fatus theo
logus in p̄ceptorio: et Nicho. de lyr. nūeri. xxxi.
aperte numerarunt ostendentes & affirman=
tes q̄ quelibet causarū premissarum ad bellum
iustum per se sufficit: dum tamen auctoritate le
gittima puta papę seu alterius imperij sufficiē=
tis indictum fuerit. Quā iustum/q̄ etiam ratio=
nabile et equum/q̄ sanctum et necessarium erit
bellum quando oēs prefatę causę simul adsunt
et vna concurrunt: sicuti vt superius memoratū
est in presenti bello per dominum nostrum pa=
pam vicarium christi cum plenaria peccatoꝝ re
missione indicto cōcurrere & adesse apte liquet
Propterea vos christiani principes & catholici
magnates ad hoc bellum properate/arma ma=
nibus arripite/arcus tetendite/scuta et clipeos
ac alia bellica instrumenta suscipite/iacula in
hostes et malefactores/rebelles/scismaticos/&
excommunicatos memoratos dirigite/omni=
potēs vt speramus deus qui ecclesiam suā edifi=
cauit super firmam petram in medio vestri erit:
et pro vobis dimicabit/ipse vt fid- liter promi=
serat non permittet portas inferi: hoc est secun
dum Crisostomum persecutores & malignan=

Porte in=
feri nō p̄e
ualebunt
aduersus

tes aduersus suã ecclesiam preualere: immo tan=
q̃ tempestas transiens non erit impius. id est ec
clesiarum persecutor secundũ glo. ordi. et inter.
prouer. x. ipse est qui Heliseo oranti exercitum
equorum & curruũ desuper misit et hostes ma=
gne cecitatis plaga percussit. iiij. reg. vj. ipse ho
mines qui fores loth infringere voluerint cecos
effecit et loth liberauit. gene. xix. ipse vt superi=
us liquet sennacherib chore dathã abirõ achab
et Iesabel amelech zeb zebee sisarã: et alios qui
dixerunt hereditatem possideamus sanctuariũ
dei impunitos non reliquit. De quibus sanctis=
simus dei propheta locutus est dum dixit psal=
mo. lxxxi. inquiens deus meus pone illos vt ro=
tam et sicut stipulam ante faciẽ vẽti/sicut ignis
qui comburit siluam et sicut flamma comburẽs
montes. Ita inquiens persequeris illos & in ira
tua turbabis eos: iple facies eorum ignominia
vt q̃rant nomẽ tuũ dñe. Petrus et paulus q̃ stri
ctis gladiis ꝑ defensiõe eccl'ię attilę flagello dei
mortem minati sunt vobiscũ certabũt/ sanctus
Georgius anglorum patronus/omnesq̃ marti
res et sancti dei omnes/presertim sancta dei ge
nitrix quę omnibus exorabilem et clementissi=
mam se exhibet: omnium deniq̃ necessitatibus
amplissimo animo miseretur/in qua angeli re=

periũt leticiam/iusti gratiã/peccatores veniam captiui redemptionem/egri curationem/deum pro ecclesię defensione & iustorũ victoria sedulo interpellabunt ipsam inuocate et impetrabitis/ipsam rogate & non desperabitis/ipsam cogitate et non errabitis/ipsam tenete et non cadetis:quia quem protegit metuere non permittit/quem ducit infatigatum reddit: & ad portũ desideratum propicie conducit. Amon qui iudeos exterminare proposuit:et Mardocheo crucẽ parauit ad preces hester rex assuerus patibulo affigi precepit iudeis liberationem concedens.

mardocheus et amõ

Hester.ij. Non pertimescat ideoq; cor vestrũ:licet in cordibus tirannorũ tenebre obstinatię et posite sint qui cecitate mentis deũ pre oculis nõ habẽtes tanq̃ bestie silue q̃runt quem deuorent quia ortus est sol qui ecclesiã tuebit̃ et defendet & q motũ fluctuum malignãtium & ꝑsecutorꝝ mitigat/tirannos humiliat/superbis resistit:potentes deponit/spiritum tirannorum aufert:leones tiranni & persecutores in cubilibus suis collocantur. Sancta mater ecclesia contra illos qui sanctuarii christi possessiones diripiendo inuadunt vt sceleri satisfactione corrigantur/ac quatenus omnipotens deus hostium superbiam elidat vt iusticię nõ dñetur iniquitas et falsitas sub

datur veritati deum tot diebus exorare non de=
ſiſtit ipſe fideles pro eccleſia et iuſticia certanti
bus contra hoſtes tueatur et victoriã illis conce
dat qui populo ſuo per mare ſiccum iter prebu=
it:et Pharaonem cum exercitu aquam abſorbe=
re permiſit.

Iacobi Whytſtons de iuſticia & ſan
ctitate belli quod ſanctiſſimus Iulius
papa ſecũdus pro ſacroſanctę roma=
nę eccleſię & ſui ſtatus defenſione/ac
patrimonij Petri repetitione:& hoſti
um repulſione in ſciſmaticos tirãnos
et excommunicatos indixit humiles
allegationes. Idus Maij Anno ab in=
carnatione. Milleſimo quingẽteſimo
duodecimo conſcripte expliciunt.

Sequũtur allegatiões cõtra ꝑegrinã & repro batã interꝓtationẽ Philippi decij in Iuliũ pon= tificẽ male cõsultantẽ: ac cõtra quẽdã gallũ blas femũ et maledicũ:de q̃ iferi⁹ parũꝑ apparebit.

ALlegationib⁹ vt supra sũmarie et humi liter collectis cõtinuo quedã ꝑditoꝝ et pseudo iterpretantiũ sacrilega opuscula/tũ lris latinoꝝ/tũ gallico sermone cõficta i publicũ ve nert:q̃s vt aiũt ac ipis scriptur apparet potẽtis= sim⁹ ille galloꝝ rex i fauorẽ & defẽsionẽ scisma= ticoꝝ q̃ tunicã xpi itegrã cũ ceter xpinanis ser= uare renuũt voluptate i orbe traꝝ dnandi:crude litate vlciscẽdi:& cupiditate xpianis pricipibus nocẽdi facere cõduxit:et ad scribendũ rogitauit sicuti opa regis testant q̃rit vt videt mgros pru rientes/malignos doctores:& pseudo ꝓphãs q̃ nõ vero neq̃ catholica sed tantũ placẽtia licet a veritate sctẽ mris eccl'ię sctoꝝ patꝝ & catholico rũ doctoꝝ traditionibus cõtraria sint ꝓferãt di cãt & cõscribant. Quocirca salua ꝓtestatiõe re= formatiõis & correctiõis vt supra putamus q̃ hmõi sacrilega opuscula fingũt falsis vtunt mẽ daciis sil'atas auctoritates et figmẽta cõparãtes sacraꝝ lraꝝ ac sctoꝝ canonũ veꝝ sensũ q̃ten⁹ re gem & scismaticos xpi eccl'ię aptos iimicos late bras & lupoꝝ spelũcas ꝓ cõcilijs sacrilegis q̃rẽ= tes suis argumẽt scismatic tõnib⁹:reprobat &

nephariis supstitionib⁹ excusare possēt neqter
puertētes: aīos vulgi & p̄serti impitoꝝ p hec se
ducētes & ad seditionē & male de dño nr̄o papa
ac romana eccl'ia sentiēdū vulgus & īdoctos ex
citantes. Idcirco q hmōi cōfecerūt opuscula nō
multū vt videt̄ ab hereticis differūt cū vt hiero.
inquit/ Heretic⁹ est q alit̄ scripturā intelligit q̄ Heretic⁹.
sensus spūs scti flagitat: licet ab eccl'ia nō recesse
rit. xxiiii. q. iii. c. heresis. vulpecule nimirū in sa=
cris canonib⁹ heretici dicunt̄ eo ꝙ fraudulēter
et dolose verbis suis tortuosis & mēdacibus ex
positiōib⁹ scripturaꝝ veritatē puertūt: serpētes Serpentis conditio.
vt vult euāgelista & genimīa vipaꝝ tales efficiū
tur et ꝓpterea vt inqt crisost ī malo astuti sūt as
piciētes vndiq; quō mordeāt: & si quē mordēdo
leserīt quō se occultēt/ venenū enī ī lingua por=
tāt qñ vt oñdit hugo de viēna. j. macab. x. illud
quod iniq̄ et erroneę excogitauerīt totum sacrę
scripturę testimoniis maliciose satagunt confir
mare: cōtra q̊s op̄s de⁹: lu. xj. locutus est dicēs ve
scilicet tpale et eternū vobis legis pitis q tulist⁹
hoc est abstulistis: clauē scię. i. veritatē scriptura
rū īmutāt mēdacio veritatē: vt inqt hiero. xxiiii.
q. iii. c. trāsferūt dicēs ꝙ prīcipes transferunt ter
minos quos posuerūt pr̄es eorū qñ īmutāt mē=
datio veritatē: idē de hereticis inqt manifestus
est sensus ꝙ sophismatibus suis et arte dialeti=

cā ſepe opprimū t eccl'iaſticos: huiuſcēmodi hoīmines ſctūs clemēs poſt Petrū papa. iiij. xxxvii di. c. relatū rep̄hēdit dicēs: relatū eſt nobis q̄ q̄dā in vr̄is p̄tib⁹ cōmorātes aduerſant' ſacris doctrinis & vt videt' nō ſecūdum traditionē patr̄e: ſed iuxta ſuū ſenſū docere videt' multas eni q̄dā vt audiuim⁹ ingenioſi hoies ex his q̄ legūt veri ſil'itudines capiūt: et iō diligent' obſeruandū eſt vt lex dei cū legit' nō ſecūdū ꝓprij igenij virtutē vel intelligentiā legat' aut doceat': ſūt eni multa verba i ſcriptur⁊ diuinis q̄ p̄nt trahi ad eū ſenſū quē ſibi vnuſq̄ſq̄ ſponte p̄ſūpſerit: ſed nō oportet: nō eni ſenſū extriſecus alienū & extraneū debet⁊ q̄rere vt q̄quomō ip̄m ex ſcripturarū auctoritate cōfirmet⁊: ſed ex ip̄s ſcripturis ſenſū capere veritat⁊ oportet: docēs ſciam eſſe diſcendā ab eo q̄ veritatē a ſuis maiorib⁹ ꝓcepit vt poſſit poſtmodū veritatē p̄dicare et alios recte docere et ad aſſertionē veri dogmat⁊ nō abſurdū erit artib⁹ liberalib⁹ vti ita tñ vbi vera didicit falſa et ſimulata declinet: hęc ibi ſcūs clemēs. cōcordat ap'ls. ii petri. i. dicēs q̄ nō hūana volūtate allata ē aliq̄n ꝓphecia: ſed ſpū ſcō iſpirati locuti ſūt dei hoies tanta eſt ſctōr̄e patr̄e auctoritas vt vſq̄ ad iota ſeruari debet iuxta notabilē glo. i. c. Noli. ix. di. illi vt ſup̄ q̄ opuſcula emittūt a ſctis p̄ib⁹ ſacris lr̄is & canonib⁹ expoſitiōes & interp̄tatiōe ſecū

Cōtra ingenioſos homines.

Extraneꝰ ſenſus.

Veritas a maiorib⁹ capitur.

Sctōr̄ patrū auctoritas

dum orthodoxā traditionē nō sūpserīt: sed inge niū ꝓpriū & desideria sua vt regi & hoibus scis= maticis cōplacere queāt exponēdo & interp̄tan do sequūt̄: qꝫ facere vt inqt sctūs leo magne ini qtatis est. xxiiii. q. iii. qd autē dicēs: nihil nequs eē p̄t q̄ īpia sape & sapiētiorib⁹ nō credere ī hāc vt ip̄e ait insipiētiā cadūt q nō ad ꝓpheticas vo ces/nō ad apl'icas lr̄as/nō ad euāgelicas auctori tates: sed ad seip̄os recurrūt: & iō mgr̄i error⁹ ex istunt: qa veritat⁹ discipl'i nō fuer̄t/verba sua et nō dei loquunt̄. vt inqt Gregori⁹ sup ezech. di= cēs ꝙ q ī expositionib⁹ sacri eloquii vt auditori b⁹ cōplaceat qd figit verba sua loquit̄ nō dei: de hmōi hoīb⁹ locut⁹ fuit ꝓphā eze. xiii. ve īquiēs scilicet tpalē & eternū ꝓphīs insipiētibus qui se quunt̄ spm̄ suū & nihil vidēt/sepe enī qui sensū scripturarum male interpretādo nō intelligunt verum sensum blasfemant. Isti sunt qui sensus scripturarum per arrogantiam et veritatem tan gere cupiunt/argumenta ex falso petunt. Pro= pterea vt inquit lactancius li. secundo c. vj. de di. insti. ineptos et absurdos exitus habent: & quia nihil noui in dei misteriis reperire queant vt ta= men a ceteris dissentire videant̄ vetera prius bn̄ interp̄tata cōtra veritatē suis ingeniis initētes exponere nō erubescunt & ita ī foueā erroris ne cessario decidunt sicuti lactāci⁹. li. ii. c. ix. vbi su=

Neq̄ est ī= pia sapere

Lactantius

pra pulchre declarat. Sapię tertio Ideoq; scribit̃ q̃ prudẽtię ꝓprie initẽdũ nõ ẽ/de quo i c. ne ini teris de cõsti. prudẽtię eni suę inqt hiero. initit̃ q ea q̃ sibi agẽda vel dicẽda vident̃ patrũ decretis p̃ponit glo. ii. petri. j. dicit q̃ ꝓphete nõ sua sed dei verba scribebãt: et ita lector non sua pro pria expositiõe vti debet ne a fide exponẽdo ex orbitet: sed laborare debet attendere quẽadmodum sua voluit ĩtelligi is q scripsit vbi hugo de viẽna sup illo ꝓpria ĩterp̃tatiõe inqt q̃ apl's instruxit nos qualit̃ scripturas exponere debem⁹ vt eas ad ĩtellectũ nr̃m trahẽtes nõ subijciam⁹ intellectui nr̃o/sed eis ĩtellectũ nr̃m subicere debemus. Ideoq; hiero. i. iij. ꝑte epl'arũ epl'a. xli. c. xv. colũ. ii. dicit q̃ pleriq; detractores dũ verba sacri eloquii plusq̃ debẽt discutiũt ĩ carualẽ ĩtellectũ cadũt: tales cõfusiõe nõ sũt cõfusi & erubescere nescier̃t. hier. vi. verbum eni dñi factũ est illis in opprobrium et non suscipiunt illud. Isti sunt q de corde suo ꝓphetãt et plebi ĩdocte suggerunt vt veritati nõ credant. eze. xiii. ꝑ supbiã vt ĩquit sanct⁹ tho i. ad thĩo. vi lectiõe. i. colũ. penultĩa: se ĩtromittunt de his q̃ ad se nõ attingunt: quare necesse est vt inquit q̃ deficiãt et errent. Mgr̃i et doctores memorati sapiẽtes sunt vt faciãt mala bñ autẽ facere nescierunt. hier. iiii philosophi vt inqt sanctus Tho. i. ad thĩo. iii.

Lectorꝫ officium.

Supbia.

lectione. iii. colū. ii. quia erāt errorib⁹ corrupti i cognitiōe veritat̄ vacillabāt. mgr̄i nr̄i q̄ contra papā i defensionē malignantiū opuscula cōfingūt/charitatē nō hnt: q̄re nō multū miramur si grauit scribēdo errauerit cū vt inqt sctūs tho. i. ad thio. i. i. ii. lectiōe recess⁹ a charitate est causa falsę doctrinę. Salomō secūdū traditionē interp̄tū. eccēs. i. ex affectu terrenoꝝ cecidit a veritate sapię et i tenebris ambulauit. Heresēs enī vt inquit Aug. in. ii. de trinitat. in pheio ꝓpter duo frequēter accidūt videlicet ꝓpt̄ presūptionē priusq̄ veritas pateat: & cū patuerit ꝓpt̄ presūpte falsitat̄ defensionē. Supbi enī sunt & ꝓpt̄ ea (vt inqt Hugo de viēna) post glo. esaie. xvi. simplicitatē eccl̄ię & conuersationē bonoꝝ irridēt: & os in celū ponere nō formidāt. Bestię propterea sūt qa ad mōtē hoc est ad dn̄m papā ascēdūt ip̄m blasphemādo neq̄ter ei detrahētes argumēta et rōnes cōtra oēm rōnē et veritatē i odiū et dānū pontificis/xp̄ianę religionis detrimentū: et sedis apl̄ice destructionē falso cōfingētes: quocirca nō multū ab hereticis differre vidētur: cū heretic⁹ (vt inqt) hugo de viē. post glo. esaię xvi. sup illo supbus: et illo. Et indignatio ꝓphetis detrahit/sanctos deridet: moysē & dauid homicidas vocat: & Iosue sanguinariū/mgr̄i de q̄bus supra papę detrahūt & deridēt/homicidā/

Defectus charitatis est causa erroris.

Hereses ꝓpt̄ tria accidunt.

Supbi os in celum ponunt.

Heretic⁹.

crioſū/ꝑiurū/& catholice pacis ꝑturbatorē ap
pellāt:vti ex eoꝝ dānatis opuſculis apteliquet:
quare vt ſupra multū ab hereticis nō differūt:et
ideo a deo vapulabunt.exo.xix.preſertim:quia
corda auditoꝝ & animos legentiū impitos fal=
ſis & ꝑuerſis ſuis opuſculis grauiter vulnerant
Iſti nāq; vt inqt glo.hier.xli.in fine: nō deo ve=
ro:ſed demonibus offerūt cū figmenta & praua
dogmata ad decipiendū hoies & fidē ſubuertē=
dam ſcribūt.Veniēt ideo vt ibi dicit ſup eos ma
la:& erūt i deſolationē & ſtuporē. Illi nimiru ui
ſiqñ praua & falſa opiniōe ſua repḥēdi & cōui
ci ceperit ad defendendū quod temeritate & ap
tiſſia falſitate dixerit de ſctis libris multa verba
vt inqt glo.j.ad thio.j.ſup verbo nō itelligētes
ꝑnūciant q̄ in opuſculis mgrōꝝ apte liquet:q̄
ſacras lras & ſctōs canones:leges & doctoꝝ opi
niones/hiſtorias/& antiquoꝝ exēpla:vt blaſfe=
mias defēdant et apparere faciant/neq̄ter et cō
tra veritatē iducūt.Siles ſūt auibus q̄ꝝ intuitū
nox illuiat:et dies cecat:eo q̄ iudicāt ſecundū cō
cupiſcētiā et deſideria:nō ſecūdū veritatē(vt inqt
ſctūs Tho.ſup boetio.li.iiij.ꝑſa.iiij.via illorū
vt voluit ſapiēs ꝑuerb.iiij.tenebroſa eſt:hoc eſt
erroribus plena/neſciūt ꝑpterea vbi corruāt:ca
dēt enī retro:cum hely.j.reg.iiii:et cū crucifixo=
ribus dñi.Iohis.xviii.eo q̄ ad nichilū aliud con

tendunt nisi ad subuersionē audientium. Illuso
res: vt inquit glo. prouer. iii. sunt dicens: q illusor
dicit vel q verba dei que nouit cōtēpnit vel q ea
puerse intelligit/aut docendo corrūpit: et nō so
lum vt diximus p̄fati mgr̄i in hmōi scribendi er
rorē ex supbia aut malitia incidunt: sed sicut ap
paret ꝓpter lucrū et ambitionem vt gallox regi
et scismaticis cōplaceāt scribēdi occasionē sūpse
ruut: prout decius i cōcilio suo parū post princi
piū affirmat et testat: ꝓpterea non admodū de
figmēt̄ miramur exhortātes vt opusculis hmōi
fidem nemo adhibeat cū vt inq̄t sanctus Tho.
pria ad thio. i sup illo volentes legis doctores/
ambitio est causa falsę doctrinę/ambicioſi secū
dum sacros interp̄tes: vt plurimū sunt vanę glo
rię cupidi: quare vt inq̄t Lyr. ecc̄i. iiii. sup illo et
firmamētum dictis alioꝝ veris et magis ꝓbabi
libus libenter cōtradicunt. Sunt insup supbi et
iō vt inq̄t sapiens: ꝓuer. i. sapiam rectī dogmat̄
et veritatē despiciūt: sūt p̄terea curioſi: et ꝓp̄tea
vana opinio eos a veritate deiecit. Lyra ecc̄i. iii.
super illo in pluribus opibus non eris curiosus:
tpa nāq̄ vt dicā cū aplo. ii. ad thio. iii. ꝓp̄t mul
tiplicationē seductorū: q nō veritatē: sed digni=
tatē q̄runt sunt ꝑiculosa: seip̄os et sua expectāt
ad philip. ii. propterea vt inquit glo. sunt pecu=
niarum cupidi / sunt elati et ambitioli semper

Ambitioſi
bitati con
tradicunt.

Supbi ve
ritatē sper
nunt.

Curioſi bi
tate carēt.

ſuã excellẽtiã i opiniõe alioꝝ appetẽtes/ſũt etiã blaſſemi parẽtibus nõ obediẽtes/ingrati/ſcelẽſti:criatores:proditores ⁊c. Et iõ vt inqt grego. veritatẽ nõ q̃rũt:eo q̃ tumor mẽtis eſt obſtaculum veritatis. Paulus actu. xx. de hmõi ſeducto ribus recte vaticinat⁹ eſt dicẽs q̃ ꝑ reuelationẽ ſpũs ſcti ſciuit q̃ poſt deceſſionẽ ſuã lupi rapaces:hoc eſt ſecũdũ ſctõs interp̃tes falſi doctores callidi heretici & fortes in diſputatione exurgerẽt: verba ꝑuerſa loquẽtes (tũc inqt) hoies ſanã doctrinã nõ ſuſtinebũt:ſed ſecũdũ ſua deſideria coaſeruabũt ſibi mgr̃os prurientes loquẽtes tã tũmodo placẽtia:nã vt res ipa indicat moderna talia ſunt tpa:q̃a ſanã dactrinã vt videt gallorꝝ rex & ſciſmatici nõ ſuſtinuerũt et ꝓpter mgr̃os pruriẽtes/theologos et decretiſtas ſacrarũ lr̃arꝝ et cononũ ſenſũ rectũ ꝑtentes eligerẽt: q̃ propter lucrũ et inanis gl'iç cupiditatẽ eis adherẽt et eos ꝑ figmẽta et mẽdatia a dei reuerẽtia et rectitudie veritat̃ neq̃ter auertunt/verba legis de prauãtes p̃cepta et rectam viã ſubuertẽtes. Lira ecci. iiii. ſup illo cõſerua tp̃s et deuita a malo:dicit q̃ vera doctrĩa variis modis impedit. Primo ꝓpt malã vitã doctor̃. Secũdo q̃a doctor timet vel erubeſcit tãgere vitia maiorꝝ. Item per acceptionẽ ꝑſonarꝝ aliq̃n inqt dicit falſũ fauore potẽtis. Nec obſtat q̃ mgr̃orꝝ hmõi quidã ſunt ec-

tumor mẽtis ẽ obſtaculum veritatis.

Prurientes magiſtri placentia ꝓferũt

cleſiaſtici puta epi religioſi et ſeculares clerici: eo
q vt glo. inqt. i. maca. x. ſup illo et venit Iona-
thas/eccl'ia habet i ſe bonos et malos q in ea vſ
q ad finē mūdi remanebunt. Ita ſcriptura ſacra
habet lectores pios q eā catholico ſenſu riman-
tur/et prauos q eā ad ſenſū ſuū p vi trahēdo de
prauare conant. Hiero. xxiiii. q. iii. c. tranſferūt
Idē affirmat dicēs/ veteres ſcrutās hiſtorias iue
nire non poſſū aliqs alios ſcidiſſe eccl'iam & de
domo dn̄i populos ſeduxiſſe p̄ter eos q ſacerdo
tes a deo poſiti fuer̄t & pphete idē ſpeculatores
iſti ergo vertunt in laqueū tortuoſū i oib⁹ locis
ponētes ſcandalū. hec hiero. Et licet vt inqt hu-
go de viēna. eccēs. x. ſup illo error peſſim⁹. quat
tuor ſunt gn̄a erroꝝ: quartū inqt genus erroris
peſſimi eſt hereſis ſiue mēdaciū in doctrina ve
ritat̄ cōtra fidē: aut cōtra mores aut dogmata et
inſtituta eccl'ie: quā ſn̄iam affirmat ſctūs Tho. j.
ad thīo. vj. ſup illo ſiqs aliter docet dicēs q apl's
ex trib⁹ oñdit q doctrina ſit erronea. Prio ſi ſit
cōtra doctrinā eccl'iaſticā/ ſunt tn̄ nedū q hmōi
opuſcula cōficiūt: ſed alij q̄plures q populo cō-
cionādo ſacros canones & ſctōꝝ patrū decreta
puifaciūt/cōſiderēt illi & diligēt aīaduertāt hie
ronimū an talit cōcionando populū p errorē ſe
ducāt: ac an i tortuoſū laqueū verſi ſcandalū in
eccl'ia ponāt. Arri⁹ nimirū heriſiarcha peſſim⁹:

Eccl'ia ha bet bonos et malos.

Eccl'iaſtici ſunt qui ſe pe mala fa ciunt.

Quattuor ſunt gene ra erroꝝ.

pelagi⁹/ſabelli⁹/ paulus ſamotan⁹ ep̄s/donat⁹ et nōnulli theologi fuer̄t maximi & heretici nequiſſimi/quocirca cōcionātes cauere dn̄t vt dogmata eccl'ię nō ꝓuifaciūt. Sūt p̄terea q̄ opuſcula cōficiūt famoſa p̄ſertim cōtra eccl'iam & ſed̄ apl'icā quę bibliopolis iprim̄eda tradūt & materię ſupſcription̄e vt illa facili⁹ vēdant aſſignāt/ auctoris nom̄e aut tacēt: aut alicuius p̄clari viri nom̄e opuſculis fraudul̄eter vt fideles decipiāt p̄ponūt. Philipp⁹ tn̄ decius i cōcilio licet nom̄e nō celat fingit tn̄ pac̄e eccl'ię on̄dēs ſedis apl'icę in eum nōnulla collata bn̄ficia adhuc dn̄m nr̄m papā in effectu mordet: & ab ſq̄ rōne blaſſemat ſedi apl'icę auctoritatē diuinit⁹ cōceſſā laborās detrahere: i hoc pilati veſtigiū manifeſte imitatus/qui ſanguinē iuſtū & cōfiteť & tradit dicēdo. Innocēs ego ſū a ſanguie hui⁹ iuſti. Quid inquit ambro. ſermone. xlix. ꝓfuit pilato teſtimoniū ꝓhibuiſſe inocēcię & velut reū addixiſſe nequicię: niſi q̄ grauí⁹ peccatū eſt vnū eundēq̄ ꝓnūciare iuſtū & tradere crīoſum/ip̄e enī iniquitatis ſuę teſt̄ eſt q̄ ore abſoluit & corde cōdēnat ip̄e enī occidit xp̄m q̄ eū tradidit occidendū: ita nimirū vt apparet magn⁹ & p̄clarus decretiſta Philippus deci⁹ quē gallor̄ rex vt ip̄e teſtať ad ſcribendū magnis iuitauit muneribus facere videť: nā i pricipio cōſilij q̄ innocētius. viii. mero

mōtu ipm sedis aplicę capellanū & auditorē rō te cōstituit palā affirmat: addēs q̄ de his q̄ de facto eueniūt verba nō faciet & q̄ de tāto pōtifice p̄sumēdū est ac p̄ eius itegritate & sctionia quē apex tāte dignitatis attollit/ad q̄stionē tñ iuris q̄ ex facto oriri certū est iuxta l. si ex plagis. q. In cliuo. ff. ad l. acquil cū glo. in verbo i cā rndē= do laborat vt papa p̄ cōciliū imo p̄ scismaticoꝝ et seditioſoꝝ cōuentitulū deponi posset/cōciliū sceleratū & sacrilegū rōnib⁹ iurib⁹ & argumētis defendēs & approbās: & ita de facto & iure co= nat cōcludere/vti p̄ serie dicti cōsilij lectoribus plane cōstare poterit: cū vt inq̄t bald. i l. felicissi ma C. de his q̄ a nō do ma. anim⁹ voce & idiciis exprimit/facto vt inq̄t glo. et bald. in. §. i cliuo ius iplicitū est: nā ex facto sūma q̄stiōis cōsistit l. obligationū. §. ex facto. ff. de act. & obliga. Et q̄ a p̄dicti egregij & doctissimi decretiste Phi= lippi decij qui legendo gloriam vt oēs affirmāt maximam comparat/licet consulendo quando q̄ corruptus non recte asserat consilium latino emittitur sermone/illud propterea catholicis lectoribus inspiciendum relinquimus ad cuius= dam Iohannis delamiere nationis galli et regi= nę francorum vt asserit secretarii et historici er= rores et ineptias/ac apertas in ipsius in papam et ecclesiam blasphemias/et venetorū calumnias

Iuannes de lamiere gallus

quę Ludouico gallorꝝ regi.xii°.ī idiomate vulgari ꝑ tractatus & libellos famosos cōsignauit parumꝑ aduertētes: p̄serti cū vt ip̄e testat̄: rex p̄dictus/tractat⁹ & libellos suos gratāter recepit et approbauit. In primis namq; regē sicut legij scriptorꝫ morꝫ est laudib⁹ extollit/ pacificū regē ecclesiarꝝ defēsorē/& xp̄iane pacis ip̄m zelū nomiat. Secūdo duas eccl̄ias .s. romanā & gallicanā ordinat vtriusq; nōnulla cōcilia recitās. Tertio papā modernū ꝑturbatorē pacis ecclesię ruinam/iurisiurandi fractorē bellorꝝ cupidum/ac malorꝝ oīm auctorē ꝓclamat/subdēs ꝙ ecclesiarū diuitię et clericorꝝ fastus ruinam romanę ecclesię ꝓnosticāt īserēs sepi⁹ magnā eē soldani ꝑ fidi crucis xp̄i īimici versus regē Ludouicū gratiā & tractabilitatē ī cōꝑatione rigoris & ꝑtinatię papę moderni viri vt ait totalit̄ marcialis ipsum nō erubescens nōnullis ꝓsequi blasfemijs. Quocirca vt fallax lingua p̄fati iohīs q̄ veritatē nō amat: sed iacula blasfemię ī alios p̄serti ī pōtificē mittere nō formidat mercedē īiq̄tatis habeat: cū q̄ ī altū mittit lapidē: vt inq̄t sapiēs. eccī xxvij. lapis in caput eius cadit: ac vt xp̄iani & catholici a maledicis & calūniatoribus meli⁹ cauere queāt: cū ut inq̄t sapiēs ꝓuerb. x. abscondunt odiū labia mēdatia: et os impiorꝝ ꝑuersa ebullit salua reformatiōe vt supra & regis gr̄a ad p̄mis

ſa dicemus cõſiderãtes q̃ q̃tũ ad Ludouici regis int xp̃ianos pacis exercitiũ & eccleſiaꝝ defẽſionis p̃ſidiũ opa teſtioniũ phibent veritati exiſtimãtes ip̃m regẽ Ludouicũ ſacrilega cõcilia/bella crudeliſſia maxie cõtra põtificẽ & ſedẽ ap̃licã p̃dia & poſſeſſiões eccl'ię diripiẽtẽ nõ deſiderio pacis obſeruãde: aut zelo eccl'ię defẽdẽdę tã acriter iſtituiſſe: p̃ũ. enĩ. xx. legit̃ q̃ ex ſtudijs ſuis intelligit̃ puer ſi mũda & recta ſũt opa ei9: quẽ tex. glo. & hugo de viẽna itelligũt etiã i p̃uectis/bona opa vt iqt bald9 i. c. ex ſtudiis de p̃ſũp. vir tutũ ſunt teſtimonia et quod exteri9 agit̃ iteriorẽ mẽtis diſpoſitionẽ & habitũ rep̃ſentat cle. exiui de v̄bo. ſig. cõcordat lactãti9 de falſa ſapia. c. xix dicẽs q̃ ſi qs nos roget vtꝝ ne mors ſit bonũ v'l malũ rñdebim9 q̃litatẽ ei9 ex vitę rõne pendere Nã ſicut vita ip̃a bonũ ẽ ſi cũ virtute vniat̃: malũ ſi cũ ſcelere/ita et mors ex p̃teritꝰ vitę actib9 põderãda ẽ/ nec obſtat ludouici regꝰ frequẽs excuſatio: cũ vt inqt ſapiẽs prou. xxvj. q̃ ſicut noxius eſt q mittit lanceas & ſagittas i mortẽ ita q̃ fraudulent̃ nocet amico ſuo et cũ fuerit dep̃henſus dicit ludens feci. Stultus inqt tex. prouer. x. quaſi p̃ riſum opat̃ ſcelus quod eſt vt inqt lyra p̃ modico hoc facere cõſiderat: ſicut ridere Ioab deoſculans amaſan eum int̃fecit. ii. reg. xx. Propterea Iohannem hiſtoricum & ſecretariũ pre-

Ludouici regis opa ei9 mortis arguũt.

Et ſtudiis vir cognoſcitur.

Lactãti9.

dictū vel stultū mendacē/aut magnū assentato
rē putam⁹ q̄ asseuerādo ludouicū regē pacē di-
ligere & eccl'ię p̄sidiū ferre admodū iactauit/cū
ex ludouici p̄teritꝰ vitę actib⁹ cōtrariū oībus ap
parēt/malitia dolosi inqt tex. puer.xxvj.reuela
bit i cōsilio:qa vt iquit lyr.dep̄hendit postea fa
cto sicut de torq̄to i legēda tiburtij martirꝭ dicit
vl' reuelabit in cōsilio gñali extreme exaiatiōis:
de q̄ Math.x.q̄ gesta & act⁹ ludouici impatorꝭ
philippi frācoꝝ regis filij:necnō philippi et Ka-
roli ac ludouici moderni frācoꝝ regū legerit ad
pōtificē et eccl'iam romanā bn̄ficia & charitatē
ignorare nō potit.Sctūs hillari⁹ ad cōstātiū im
patorē cui i multꝭ actib⁹ ludouici opa parē cōsti
tuūt int cetera scribēdo ait: attēdite a pseudo p̄
phetis q̄ veniūt ad vos in vestimētis ouiū:intus
aūt sūt lupi rapaces:a fructib⁹ eoꝝ cognoscetis
eos: inuēs ip̄m cōstantiū p̄ dissimulationē iniu
rias eccl'iç irrogare asserēs q̄ est aliquid i corde
quod dissimulat in vultu/et velatū mēte/et ouē
putātes lupū sensert/si q̄ ouiū sūt agūt credant
et oues eē/si aūt rapatia lupoꝝ oues p̄agunt lu
pi eē p̄ op° suū itelligūt/ex gestoꝝ fructu vesti
mētoꝝ spēs arguit/osculo sacerdotes excipis q̄
et xp̄s est tradit⁹/caput bn̄dictiōi sumnittis vt
fidē calces.&c.ac enumeratis alijs scelerib⁹ addit
dicēs hec cōstanti si ego mentior ouis es:si vero

tu pagis antixp̄s es. Et ita si gallorꝝ rex ludouicus vt iohēs asserit pacē diligat & eccl'iam defendat ip̄e iohēs verax est: & si cōtrariū agat mēdacē seip̄m: et ludouicum regē vt asseruit hillarius nouū ātixp̄m cōstituit. Ex eo p̄terea ꝙ p̄fat⁹ historiograph⁹ & secretari⁹ duas posuit fore ecclesias. s. romanā et gallicanā scismatꝭ crimē apte cōfessus est: et ꝓptea scismaticorꝝ cū dathan et abirō sicut supra memoratū est mercedem recipiet. Stulti vt inquit sapiens prouer. xx. sepe miscent se cōtumelijs: et ita iohēs historicus vt ꝑ tenorē tractatus patet facere nō erubuit/dum in pontificem et venetos detractiones/blassemias/scelera et scandala incutere ausus est / pontificem enim pacis ꝑturbatorem/eccl'ię scandalum/bellorꝝ & scelerū auctorē noīat/ip̄m i malo nō inferiorē soldano cōstituēs: q̄circa oī diuino & hūano iure puniēd⁹ ē: sicuti i c. i. de maledicis cū ibi notatꝭ apte liq̄t. Anaclet⁹ papa dicit ꝙ detractores et blassemi siqui aduersus nos īquit: armantur proprie seipsos decipiunt: et ideo iuste infames sunt & merito ab ecclesia extorres fiunt: deteriores enī sunt q suos prelatos infamant q̄ illi qui bona rapiūt. vj. q. j. c. deteriores: summa nā ꝙ vt in c. sequenti patet iniquitas est fratres detrahere et accusare: nam omnis qui detrahit fratri homicida est: partem non habens in regno

cōtra blasphemias.

dei. Iohis. iij. manifestus eni calumniator est: vti C. de calūniato. & extra eodē titulo iūctis scribē tibus & cōcordātijs apparet. Insup qa nō amauit charitatem famosa opuscula & libellos sacri legos honori et dignitati summi pōtificis ac venetoꝝ et totius eccl'ię detrahentia cōfinxit: propterea penas maloꝝ q famosos libellos cōficiūt vt videt euasurus iure nō erit/ nihil vt inqt glo. esaie. xviij. sup illo ite angeli. Horribili⁹ est blasfemia q̄ ponit os suū in celū. Addēs q̄ oē peccatū cōparatū blasfemię leui⁹ est/ priuilegiū nimirū & iura eccl'ię romanę auferre laborat. q̄ circa vt inqt tex. xxii. di. in c. oēs in heresim labit: qui vero inqt tex. romanę eccl'ię ius suū aufert in heresim labit & hereticus dicēdus est/ fidē quippe negat q aduersus illā agit quę est mater fidei. Postremo maliciose vt contra eccl'iam seditionē excitet: & aios impios aberrare faciat eccl'ię p̄ferti romanę ꝓpt fastū eccl'iasticoꝝ & diuitias ruinā ꝓphetisat/ nō cōsideras q̄ seiatorē discordię vt inqt sapiēs p̄ cetis detestat de⁹/ dicit hugo de viēna. ii. petri. i. sup illo ꝓpria int̄pretatione q̄ i mōte ꝓnasi ꝓphē sōniāt & i suis sōnijs inducūt scripturas eas ꝑuertentes. vñ ꝓphā hiere xxiii. loquēs de ꝓphis samarię ait: vidi iquiēs in ꝓphis samarię fatuitatē, i. scōm hugonē de viēna fallā sciam q̄ tāq̄ fatui ab illo q vera sapia est

Famosos confecit libellos.

Hereticꝰ est qui aduersus romanam ecclesiā facit

Seminator discordie.

Pernasus mons.

Prophete samarie.

recedũt ꝓphetabant in baal querẽtes rñsa vt in
qt Lyr. ab idolo & decipiebant populũ/tales ꝓ
phete cõfortauerũt manꝰ pessimorũ. Propterea
facti sunt sicut Sodoma & Gomorra: q̃s dñs vt
inqt ꝓpheta cibauit absinthio & potabit felle
turbo vt inqt ꝓpheta hiere. xxiii. dñice indigna
tiõis hoc est ipetꝰ diuinę vindictę: vt inqt lyr. su
ꝑ caput impiorũ egredieť: de impijs ꝓphetis lo
quitur propheta ezech. xiij. dicens. ve ꝓphetis
insipiẽtibus q ꝓphetãt q̃ nesciũt impetũ volun
tatis sequentes quod voluntas voluit et ipi desi
derant ꝓpria malitia execati libenť dicunt/cor
eni eoꝝ vanũ est et iõ mẽdatia loquunť: tales q̃=
si vulpes in deserto prophetisant. Vulpes enim
vt aues capiant se mortuos simulant / ita pseu=
do prophete se bonũ facere simulant vt simpli=
ces seducant: aut malũ faciant: vidẽt enĩ vana et
diuinãt mẽdacia. Ideoq; vt inqt apl's prout reci
tat glo. hiere. xxiij. sup illo nõ mittebã: quia nõ
probauerť hẽre deũ in notícia tradidit illos de=
us in reprobũ sensũ vt faciant q̃ nõ conuenit re
pletos iniquitate/malitia & fornicatione/ipi vt
inquit glo. in eodẽ c. sup illo a ꝓphetis enĩ hieru
salẽ egressa est pollutio: epl'as plenas mendatio
et fraudulẽtiis in orbẽ dirigũt & aurẽs audiẽtiũ
polluunt nõ enĩ sufficit eis ꝑ iniquitatẽ propriã
ꝑriam deuorare vel ꝓximos ledere: sed quos se.

ꝑseudo ꝓ
phetaꝝ cõ
ditio.

mel oderit ꝑ totū orbē conant̄ ifamare et vbiq; blaſſemias ſciare/iſti ſūt ꝓphete q̄bus de⁹ locu tus nō eſt & q̄s ꝓphetare nō miſit:et tñ in praui tate cordis blaſſemias et mēdacia dicūt hie.xxiii q̄circa dñs ibi a talib⁹ p̄cauere admonēs inquit: Nolite audire verba ꝓphetaꝝ q̄ ꝓphetāt vobis et decipiūt vos:viſionē cordis ſui loquunt̄ nō in ore dñi:qñ inq̄ ꝓphā vt ſuꝑ de reb⁹ hmōi dicere p̄ſumit facilit̄ ſuis demerit̄ exigētib⁹ a maligno ſpū decept⁹ errat:verba falſa et erronea enarrās eze.xiiii.vbi deus ꝑ ꝓphetā inq̄t:ego illū ꝓphe tā decepi:hoc eſt vt dicūt interp̄tes decipi ꝑmi= ſi:ſicuti.iii.reg.xxii.patet vbi Achab rex iturus ad bellū cōtra regem ſirię ad Ioſephat regē Iu= da an ſecum ire voluit locutus eſt/ Ioſephat q̄a fidelis fuit voluit vt Achab prophetā dñi cōſu= leret dicēs q̄ oim ꝓphetaꝝ ſuoꝝ nemo fuit pro pheta dñi.q̄circa micheā ꝓphetā dñi ad achab vocari ꝓcurauit:q̄ deſtructionē achab ſuā viſio nē enarrando apte p̄dixit/inquiēs q̄ ſpūs vnus ſcilicet malign⁹ ſecundū lyr̄.a ſiniſtris egreſſus eſt corā dño dicēs. Ego ero ſp̄s mēdax i ore oim ꝓphetaꝝ ei⁹.ſ.achab ad quē quidē ſpiritum ad decipiēdum regē vltro ſe offerentem dñs dixit/ egredere et faç ita decipies et p̄ualebis/nam in= quit Hugo de vienna dñs ꝑmiſit dari i ore oim ꝓphetaꝝ achab ſpiritū mēdacij:ſicut ꝑmiſit ꝙ

ıane habere ptātē ī ſubſtātiā et corpus Iob:de
glo.eze.xiiij.in verbo:ego dñs addēs ꝙ bala=
ım ariolus a dño mittit vt decipiat balach regē
de q̄ nūeri.xxii.hoc autē inqt glo.p̄dicta totum
dicit ne pſeudo ꝓphetaꝝ fortitudini reputet ꝙ
decipit pplus et mauult mēdaciū audire q̄ veri=
tati aurē accomodare:quod vt videt verificat in
galloꝝrege q̄ tales q̄rit ariolos et introgat pſeu
do ꝓphās:nō cōſiderās ꝙ de⁹ vidictā faciet nō
ſolum ī ip̄os pſeudo ꝓphās:ſed etiā ī eos q̄ eoꝝ
mēdacia libent audiūt eos iterrogātes.eze.xiiii
errauert enī tales ꝓphete ab vtero et locuti ſunt
falſa.p̄s.lvii.Quocirca q̄ hmōi tractatus legerit
de figmētis p̄fati Iohis:licet ex malitia et ſecun
dū cōcupiſcētiā ruinā eccl'ię falſo et malicioſę vt
ſeditionē cōtra eccl'iam excitet ꝓphetice minet
minīe curare dēt/veniet nāq̄ vt iqt text⁹ ꝓuer.
vi.p̄ditio ſua cito et ſubito cōteret nec habebit
veram medicinam iſidias ipioꝝ ſubuertit deus
retorquēdo vindictā ſup impios.ꝓuer.x.conte
ret inqt ꝓphā dolor ei⁹ i caput ei⁹.p̄s.vii.ſicuti
amō exēplum teſtatur q̄ in patibulo quod mar
docheo parauerat turpit ſpiritū exalauit.heſter
.ii.eccleſiā romanā vt ſupius mēoratū ē nō q̄li=
bet trena ſnia:ſed illud verbū q̄ cōſtructū ē celū
et terra ꝑ quod deniq̄ oia cōdita ſūt elimēta ſu
per firmam petram fundauit.xxii.di.c.omnes:

quare qui eam ſubuertere nitunt infeliti mort
vt inquit glo. prouer. x. ſup illo q̃ſi tẽpeſtas erit
impi⁹ extẽplo ꝑire noſcunt: & ita figmẽta Iohis
ſecretarii p̃dicti ip̃m nequit & malicioſe erraſſe
demonſtrant: quocirca qui ſpiritũ dei ſequũtur
de ineptiis & ſtulticiis eius curare non debent.

Ad venerandũ. D. Iacobũ Whytſtons huma
ni/ac diuini Iuris Conſultiſſimũ/optimũq; pa=
tronum Andreas Ammonius Regius Scriba.

Pugnabunt alii Romanę ſedis in hoſtes/
Hic arcu/hic phramea/cominus ille manu.
Tu vero Whytſtons ſacris pugnas monumẽtis
Atq; argumentis inſuperabilibus.
Totq; hoſtẽ iaculis petis/acroceraunia celſa
Quot Iouis irati dextera fulminibus
Hoſtis tu iugulas animã/aut herbã dare cogis
Ex hoſte indomitum nil ſupereſſe ſinens
Quam debes Anglis Iuli/Romanaq; ſedes
Tuq; adeo ſummi Ianitor ipſe poli
Q̃ veſtram cauſam non ſolum marte tuentur
Verumetiam inuicta ꝙ ratione probant.

Impreſſũ eſt Londoñ. opa & ipenſis p̃clari vi
ri Richardi Pynſon regii imp̃ſſoris. Anno dñi
M. cccc. xii. Et iuictiſſimi Henrici regis Anglię
octaui. Anno quarto.